

Utvärdering ur ett skolutvecklingsperspektiv av
satsningen på läsa, skriva och räkna i Göteborg

2010 12 01

Basfärdigheter i fokus

Handledda samtal om skolans kunskapsuppdrag

Pernilla Andersson Varga & Mats Widigson
CfS, Center för Skolutveckling i Göteborg
CUL, Centrum för Utbildningsvetenskap
och Läraryrkning, GU

Innehåll

1 Bakgrund	5
1.1 Behovet av stärkta basfärdigheter	5
1.2 En göteborgsmo del l för öka d må l up pf yll e lse.....	6
1.3 Sko l plan och ve r ksa m hets i d e i pra k tiken	7
1.3.1 Fråga n om erfaren h ets b aserat lä r ande.....	8
1.4 Ko r t om sy f te och me t od	9
2 Resultat	10
2.1 Hand l eda r na s ba k gru n d	11
2.2 Hand l eda r na s sy n på ti ll stå n de t i sve n sk sko l a	11
2.3 Sa t sningens be t y d else för lä r are och ele v er	12
2.3.1 Må l et me d sa t sning e n	12
2.3.2 Sa t sningens be t y d else för lä r are	12
2.3.3 Sa t sningens be t y d else för ele v er.....	13
2.3.4 Ku n skaps b as, yr k ess p rå k och fo r sk n ingsa n kny t ning.....	14
2.3.5 At t gö r a a n no r lu n da	15
2.3.6 Slu t sats: Ut v eck l ing av de n re f lek t erande och pro f ession e lla lä r aren	15
2.4 Hand l eda r ro ll och o r ga n isation	16
2.4.1 Stö d i ha n de l eda r ro ll en	17
2.4.2 Re k to r s ro ll	17
2.4.3 Slu t sats: Ut v eck l ing av de n pro f ession e lla sko l an, en lä r ande o r ga n isation.....	19
2.5 Fra m tide n - mö j li g he t er och ho t mo t sa t sningens lö n gs i ktiga e f fe k ter	20
2.5.1 Slu t sats – e t t fra m tida s y ste m atiskt för b ät t ri n gsa r bete	21
3 Avslutande diskussion	23
4 Syfte och frågeställningar	25
4.1 Av g rä n s n ingar	25
4.2 Frå g es t äll n ingar	26
5 Metod och genomförande	27
5.1 U p p d ra g sbe s kriv n ing och me t od v al	27
5.2 Ur v al	27
5.3 In f o r ma n ter	28

5.4 Forskningsetik.....	28
7 Referenser	29
7 Bilagor	31
7.1 Intervjumall	31
7.2 Webbenkät i separat bilaga.....	32

Förord

Det följande är en utvärdering ur ett skolutvecklingsperspektiv av hur den statliga satsningen på basfärdigheterna läsa, skriva och räkna under perioden 2008 till 2010 organiserades och uppfattades av deltagande handledare och ett urval av lärare och rektorer i Göteborg. Satsningen innebar ett möte mellan nationella mål och kommunal skolutveckling. Organisationsmodell för satsningen planlades och stöttades av Center för Skolutveckling (CfS) som tillhör stadskansliets grupp för utbildningsfrågor. Utvärderingens empiriska underlag utgörs av en webbenkät som skickades till samtliga handledare. Dessutom genomfördes intervjuer med ett urval av berörda handledare, lärare och rektorer.

Utvärderingen gjordes på uppdrag av CfS av Pernilla Andersson Varga och Mats Widigson, båda verksamma doktorander inom forskarskolan CUL - Centrum för Utbildningsvetenskap och Lärarforskning vid Göteborgs universitet.

1| Bakgrund

Den statliga satsningen på att utveckla basfärdigheterna läsa, skriva och räkna ställer krav på kommunal skolutveckling. Utifrån verksamhetsidén skapades en göteborgsmo­dell med hand­ledar­ledda lärsamtal i centrum.

1.1| Behovet av stärkta basfärdigheter

Under det senaste decenniet har svenska elevers, i internationella jämförelser,¹ sjunkande resultat i basfärdigheter som matematik och läsförståelse dis­kuterats och debatterats flitigt. Under hösten 2008 tillsattes statliga medel för att i en nationell satsning stärka skolans kunskapsuppdrag. Statsbidraget till denna satsning (hädanefter LSR-satsningen) utgick i syfte att öka grundskolans må­luppfyllelse genom att stärkta basfärdigheter och därmed bidra till att fler elever når grundskolans kunskapsmål.² Göteborgs Stads­kansli pekar i sitt tjänsteutlåtande i detta ärende dessutom på att satsningen ytterst syftar till att skapa goda möj­ligheter för alla barn att bli delaktiga i vårt demokratiska samhälle. Man poängterar att avgörande för ett effektivt och gott utvecklingsarbete är att genomförandet sker på ett systematiskt sätt nära den pedagogiska vardagen för att på så sätt ge förutsättningar för att satsningen skall bli en integrerad del i den pedagogiska praktiken.³

¹ T.ex. PIRLS (Skolverket 2007), TIMSS (Skolverket 2008b) och PISA (Skolverket 2010).

² Förordning om statsbidrag för åtgärder som syftar till att stärka arbetet med basfärdigheterna läsa, skriva och räkna, SFS208:754

³ Tjänsteutlåtande Enhet för Velfärd och utbildning, Göteborgs Stad Stads­kansliet (2009) Diariernr 0848/08.

1.2| En göteborgsmodell för ökad måluppfyllelse

För att stärka elevers basfärdigheter föreslog stadskansliet genom Center för Skolutveckling (hädanefter CfS) tillsammans med representanter för stadsdelarna att en lämplig hantering av LSR-satsningen vore att genomföra kompetenshöjande insatser för svensk- och matematiklärare verksamma i årskurs 1-3 då skickliga och inspirerade lärare är bland de viktigaste faktorerna för elevers lärande i skolan.⁴ Det finns många undersökningar och mycket forskning som visar på samband mellan skickliga lärare och elevers kunskapsresultat. Kvaliteten i ett utbildningssystem kan enligt en omfattande internationell jämförelse helt enkelt aldrig bli högre än kvaliteten på dess lärare.⁵

LSR-satsningen organiserades enligt vad som fortsättningsvis kallas göteborgsmodellen, som bygger på ett växelspel mellan fortbildning och handledda lärsamtal där pedagogiska processer fokuseras. På detta sätt ansågs satsningen ge lärare förutsättningar att utveckla undervisningen, och ha potential att adressera flera tidigare påtalade kvalitetsproblem inom utbildningsområdet. Den ger förutsättningar för möten på flera nivåer, genom kombinationen av central samordning via CfS och en vidareutveckling av de redan existerande nätverken där lokala matematik- och svenskutvecklare har specifikt ansvar för ämnesfrågor i sin respektive stadsdel. Åtgärderna för att stärka basfärdigheter får härigenom en tydlig ämnesförankring. Denna stadsdelsövergripande organisationsmodell kan även svara mot vad kommunens kvalitetsredovisning efterlyser - en skolutveckling med tydligare koppling till nationella överordnade mål vilket en bred satsning på basfärdigheter är ett exempel på.⁶

När det nationella uppdraget möter en decentraliserad organisation som den i Göteborg hamnar även frågan om likvärdighet i fokus. De stadsdelsbaserade handledarna möttes och utbildades centralt, såväl i samtalsteknik som i ämnesdidaktik, vilket har stor potential att ge ökad samsyn och likvärdighet. Den centraliserade fortbildningen i matematik och svenska som genomfördes under vecka 44 åren 2009 och 2010 för alla 1-3 lärare i staden var också ett

⁴ Skolverket (2003) *Lusten och möjligheten - om lärarens betydelse, situation och förutsättningar*.
<http://www.skolverket.se/sb/d/1708/a/14578>

⁵ McKinsey & Company (2009). *How the world's best performing school systems come out on top*.
http://www.mckinsey.com/App_Media/Reports/SSO/Worlds_School_Systems_Final.pdf

⁶ Under punkten systematiskt kvalitetsarbete, analys och utvecklingsområden framgår det i Kvalitetsredovisningen 2007, s10:
"Det offentliga skolväsendet styrs av nationella mål. När det, som i Göteborgs Stad, dessutom finns en skolplan, kommunövergripande prioriterade mål, lokalt prioriterade mål på nämndnivå samt mål på enhetsnivå skapas en osäkerhet om vilka mål som faktiskt skall följas upp i det systematiska kvalitetsarbetet, något som också framgår av nämndernas kvalitetsredovisningar. I dessa saknas nästan genomgående en koppling mellan kommunala och nationella mål."
[http://www4.goteborg.se/prod/sk/skolutvecklingsenheten/dalis2.nsf/vyFilArkiv/Kvalitetsredovisning_2007.pdf/\\$file/Kvalitetsredovisning_2007.pdf](http://www4.goteborg.se/prod/sk/skolutvecklingsenheten/dalis2.nsf/vyFilArkiv/Kvalitetsredovisning_2007.pdf/$file/Kvalitetsredovisning_2007.pdf)
I kvalitetsredovisningen 2008 s9 skrivs angående måluppfyllelse och likvärdighet: *"Den kommunövergripande nivån bör stödja nämndernas systematiska kvalitetsarbete så att samtliga skol- och verksamhetsformer bedöms utifrån de nationella mål som gäller för respektive verkverksamhet."*
[http://www4.goteborg.se/prod/sk/skolutvecklingsenheten/dalis2.nsf/vyFilArkiv/kvalitetsredovisning2008.pdf/\\$file/kvalitetsredovisning2008.pdf](http://www4.goteborg.se/prod/sk/skolutvecklingsenheten/dalis2.nsf/vyFilArkiv/kvalitetsredovisning2008.pdf/$file/kvalitetsredovisning2008.pdf)

gemensamt inslag på kommunal nivå. På så sätt svarar satsningens organisation över enhets- och stadsdelsnivå även mot något som skolinspektionen efterlyser; att skolan i sin strävan efter hög måluppfyllelse i högre grad söker åtgärder på grupp- eller skolnivå. Orsaker till svaga resultat söks oftast hos enskilda elever och får som följd att åtgärder förläggs på individnivå istället för att organisationsnivå eller i undervisningsmetoder omprövas eller åtgärdas i ett systematiskt kvalitetsarbete.⁷

På det sätt som satsningen utformades i Göteborg öppnades möjligheter till samtal i *lärlag* där pedagogiska frågor gällande elevers utveckling i basfärdigheter diskuterades - detta till skillnad från diskussioner i *lärarlag* (arbetslag) som oftast löser frågor mer direkt kopplade till den dagliga operativa verksamheten. Lärlagsdiskussioner kan stimulera till att på enhetsnivå diskutera ämnesinnehåll kopplat till de nationella målen, vilket ökar förutsättningarna för likvärdighet.

1.3| Skolplan och verksamhetsidé i praktiken

Den pedagogiska idén med göteborgsmodellen där lokala handledare, dvs. lärare som över tid leder grupper av samtalande lärare, kan ses som en yttring av stadens verksamhetsidé och skolplan. Dessa målbilder är tänkta att ge en gemensam grund för alla nivåer av skolverksamheten.⁸ I kvalitetsredovisningen 2008 framhålls vikten av att verksamhetsidén följs upp och verkligen bidrar till utveckling med nationella mål i fokus.⁹ Målbildsdokument som skolplan och verksamhetsidé ger uttryck för en kunskapssyn som betonar att vägen till måluppfyllelse går via lust att lära, möjlighet att vara medskapande, ett gemensamt synsätt, stärkt inre motivation och stärkt ledarskap.

I hela frågan om nationella mål och lokal skolutveckling ryms en intressant inbyggd spänning mellan ett mer centralistiskt synsätt med tilltro till internationella mätningar, mål och utvärdering och ett mer decentraliserat synsätt som utgår från praxis där de egna vardagsproblemen utgör en utgångspunkt.¹⁰ Göteborgsmodellens hantering av regeringens satsning för att stödja arbete med basfärdigheter utgår alltså från nationella mål men baserades på det demokratiska synsätt som genomsyrar Göteborgs skolplan och verksam-

⁶ Göteborgs stads kvalitetsredovisning inom utbildningsområdet 2007

[http://www4.goteborg.se/prod/sk/skolutvecklingsenheten/dalis2.nsf/vyFilArkiv/Kvalitetsredovisning_2007.pdf/\\$file/Kvalitetsredovisning_2007.pdf](http://www4.goteborg.se/prod/sk/skolutvecklingsenheten/dalis2.nsf/vyFilArkiv/Kvalitetsredovisning_2007.pdf/$file/Kvalitetsredovisning_2007.pdf) och Kvalitetsgranskning Rapport 2010:10 Skolinspektionen,

⁷ *Arbetar skolor systematiskt för att förbättra elevernas kunskapsutveckling*

<http://www.skolinspektionen.se/Documents/Kvalitetsgranskning/uppfoljning-utvardering-kunskapsutveckling/slutrapport-systematiskt-arbete.pdf?epslanguage=sv>

⁸ Göteborgs skolplan

<http://www4.goteborg.se/prod/sk/skolutvecklingsenheten/dalis2.nsf/0/3FAFF040345D95DFC1256CED00435C26?OpenDocument>

⁹ Göteborgs stads Kvalitetsredovisning inom utbildningsområdet 2008

[http://www4.goteborg.se/prod/sk/skolutvecklingsenheten/dalis2.nsf/vyFilArkiv/kvalitetsredovisning2008.pdf/\\$file/kvalitetsredovisning2008.pdf](http://www4.goteborg.se/prod/sk/skolutvecklingsenheten/dalis2.nsf/vyFilArkiv/kvalitetsredovisning2008.pdf/$file/kvalitetsredovisning2008.pdf)

¹⁰ För diskussion av detta se exempelvis Hans-Åke Scherp, Gunn-Britt Scherp (2007) *Lärande och skolutveckling: ledarskap för demokrati och meningsskapande*.

hetsidé. Dessa intentioner operationaliserades senare i denna utvärdering till konkreta frågor kring om demokratiska arbetsformer tillämpats, om satsningen bidragit till en aktiv dialog, om handledares och lärares kompetens och erfarenheter tagits tillvara och om de därmed känt inflytande och delaktighet, om lusten att lära togs tillvara, och om de fått bekräftelse eller återkoppling på sina kunskaper och framsteg.

På vilka grunder kan man då hävda att Göteborgs skolplan med dess verksamhetsidé och demokratiska förhållningssätt är av betydelse för måluppfyllelse och skolutveckling? Docenten i pedagogik Hans – Åke Scherp vill sätta den lärande organisationen i centrum där lärare och skolledare i högre grad blir huvudaktörer i kunskapsbildningen och där skolans arbete utgår från frågor ställda utifrån praxis, ett s.k. problembaserat arbetssätt. Utifrån ett sådant synsätt blir det verkningsfullt att använda resurser till att bygga upp och stödja lärande nätverk av skolor.¹¹ I Lpo94 finns formuleringar som att skolans uppdrag att främja lärande förutsätter en aktiv diskussion i den enskilda skolan och att detta kräver att undervisningsmål och metoder ständigt prövas och utvecklas. Ur ett lärarperspektiv är det dessutom viktigt att det finns ett friutrymme för professionen att besluta om. I de yrkesetiska reglerna som de båda fackliga lärarorganisationerna fastställt betonas också att lärare självständigt och tillsammans med andra ansvarar för det pedagogiska uppdraget och därför tar ansvar för att utveckla sin kompetens både när det gäller yrkets utveckling och innehållet i undervisningen.¹²

1.3.1| Frågan om erfarenhetsbaserat lärande

Enligt den nya skollagen skall undervisning bedrivas på såväl vetenskaplig grund som på basis av beprövad erfarenhet.¹³ Att undervisningen vilar på vetenskaplig grund innebär i princip att samma krav på forskningsförankring som ställs på universitet och högskolor nu gäller även i skolan, vilket fordrar att kunskapsbasen för läraryrket ständigt utvecklas. Beprövad erfarenhet är ett diffust begrepp och om dess betydelse skall vara något mer än att varje lärare gör som den brukar blir det viktigt, inte minst för lärarprofessionen, att den beprövade erfarenheten inte bara är individuella projekt. Myndigheten för skolutveckling understryker att den professionella skolan är en lärande organisation som har en självförnyande förmåga och ger möjligheter till lärares lärande i ett systematiskt förbättringsarbete.¹⁴

¹¹ Hans-Åke Scherp (2002) *Lärares lärmiljö : att leda skolan som lärande organisation*.

¹² Lärarförbundet och Lärarnas Riksförbund, 2001. *Lärares yrkesetik*.

¹³ Utbildningsdepartementet (2009). Den nya skollagen för kunskap, valfrihet och trygghet, 5§. Fritzes.

¹⁴ Myndigheten för skolutveckling (2008) *Att lyfta den pedagogiska praktiken*

En viktig aspekt för ökad kvalitet är det paradoxala förhållandet att beprövad erfarenhet ständigt behöver omprövas.¹⁵ Att lärare var och en för sig omprövar sitt görande och dess bevekelsegrunder räcker inte. En gemensam reflexionsprocess är kanske det starkaste argumentet för att skolutveckling genom erfarenhetsbaserat lärande görs systematiskt, där kontextuella förändringar, ny kunskap och nya forskningsrön blir viktiga inslag.

1.4| Kort om syfte och metod

Utifrån ovanstående bakgrund har denna utvärdering undersökt hur modellen med fortbildning i kombination med handledda samtal kring ämnesdidaktiska frågor fungerat och uppfattats. Den huvudsakliga problemställningen har varit om göteborgsmodellen fungerat som en modell för systematisk skolutveckling och om handledarna gör bedömningen att den genererat utveckling i den pedagogiska praktiken som på sikt kan bidra till högre måluppfyllelse i basfärdigheterna läsa, skriva och räkna hos stadens grundskoleelever.

Samtliga handledare ombads besvara en webbenkät. Därutöver genomfördes intervjuer med utvalda handledare, lärare och rektorer. För en utförligare beskrivning se kapitel fyra och fem.

¹⁵ Det kan vara intressant i sammanhanget att snegla på läkarprofession som också betonar vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. På Kunskapscentrum för hälso- och sjukvård lyfter man fram att det är orimligt att vänta sig vetenskapliga svar på alla frågor som uppstår i sjukvården och att beprövad erfarenhet blir en nödvändig men bräcklig grund för kliniska beslut. <http://www.sbu.se/sv/Vetenskap--Praxis/Vetenskap-och-praxis/1991/>

2| Resultat

Utvärderingens huvudsakliga resultat är att LSR-satsningens genomförande i Göteborg, med kombinationen av centralt organiserad fortbildning och handledarledda samtal på lokal nivå, har fungerat väl och upplevts som efterlängtd och viktig.

Resultatredovisningen nedan utgår från handledarnas svar och kommentarer på webbenkäten kompletterat med mer fördjupande resonemang som framkom under intervjuerna med handledare, lärare och rektorer. För att inte belasta texten med för mycket delresultat finns för den intresserade fotnoter med hänvisningar till webbenkäten, som finns som bilaga i slutet av rapporten. Resultatdelen består av tre kapitel där varje kapitel avslutas med en diskuterande slutsats:

- 2.3 Satsningens betydelse för lärare och elever
- 2.4 Handledarroll och organisation
- 2.5 Framtid: Möjligheter och hot mot långsiktiga effekter av satsningen

Inledningsvis skall sägas att informanternas syn på LSR-satsningens genomförande och betydelse är mycket positiv. Den bild som handledarna överlag ger i enkätsvar och intervjuer bekräftas av lärlags- och rektorsintervjuer, vilket kan tas som intäkt på dess riktighet. Dock är det viktigt att poängtera att handledarnas syn på satsningen inte är detsamma som verkliga effekter av den. Handledarna har också en speciell roll i satsningen och kan möjligen känna sig utvalda och vara 'part i målet' på ett sätt som kan ge en skev bild. Deras uppfattning om satsningen utgör dock en indikation på om satsningen varit lyckad

och är en viktig utvärdering av göteborgsmodellen. De har varit i nära kontakt med lärlag, rektorer och CfS och är därmed i en position att ha insikt om dess förtjänster och brister. Då webbenkäten besvarats anonymt bör även modellens eventuella brister ha framkommit.

2.1| Handledarnas bakgrund

Handledarnas ålder är relativt jämt fördelad mellan 30 – 60 år. En handledare är under 30 år och fyra är över 60 år. Utbildningsbakgrunden är också den förväntade med för årskurserna adekvat utbildning. Av de 42 handledare som besvarat enkäten är fördelningen jämn mellan handledare i matematik och svenska. Två informanter är handledare i båda ämnena.

Drygt hälften av handledarna har före satsningen arbetat som utvecklare i matematik eller svenska i sina stadsdelar, vilket gör att knappt hälften av dem alltså är nya i sin roll. Jämförelser gjordes mellan dessa grupper och även mellan hur matematik- respektive svenskhandledare svarat på enkätfrågorna. Resultatet visar att det inte fanns några större skillnader mellan grupperna i hur de uppfattat sin roll eller i hur de i övrigt ser på satsningen. Att skillnader inte förelåg mellan matematik- och svenskhandledarna är intressant då olika personer varit inblandade i LSR-satsningen, dels från CfS, dels i de olika fortbildningsinsatserna. Detta kan förstås som att satsningens kvalitet genomgående har varit jämn och hög oavsett inriktning, och/eller att formen för satsningen kan ha varit det viktiga. Då skillnader uppvisats mellan grupper diskuteras detta under respektive fråga.

2.2| Handledarnas syn på tillståndet i svensk skola

Inledningsvis tillfrågades handledarna om tillståndet i svensk skola vad gäller elevernas kunskaper i basfärdigheterna läsa, skriva och räkna. Som nämnts ovan syftar hela LSR-satsningens till att åtgärda de enligt internationella mätningar försämrade resultaten i svensk skola. Enligt handledarnas uppskattning är dock tillståndet i den svenska skolan på det hela tagit varken bättre eller sämre än för tio år sedan.¹⁶

Handledare som tidigare har varit utvecklare tycker att läget i svensk skola vad gäller läsa och skriva har förbättrats något, medan de nya anser att läget har försämrats något.¹⁷ Vad som ligger bakom denna skillnad är oklart. En möjlig tolkning är att de nya handledarna i högre grad går in i sitt uppdrag

¹⁶ Svaret på frågan fick medelvärdet 3.1. - alltså en lätt övervikt mot en försämring. Ett värde på 3.0 betyder att det inte föreligger någon försämring. Det fanns fem svarsalternativ från 1 till 5, där 5 uttrycker kraftig försämring. Förmågan att räkna anses ha försämrats mer än läsa och skriva, men fick ett medelvärde på endast 3.2. Intressant är att svenskhandledarna i högre grad uppger att förmågan att räkna blivit sämre, med ett medelvärde på 3.4. Medelvärdena för läsa och skriva är desamma men för ytterlighetsalternativet att förmågan har försämrats kraftigt kan noteras att det är skrivandet som av fyra personer anses ha försämrats mest. Se fråga 1 i webbenkäten

¹⁷ Medelvärde 2.8, (där lågt värde här innebär förbättring) i jämförelse med de nya handledarnas uppskattning 3.4.

med en bild av att här finns ett problem som man med sitt nya uppdrag skall göra något åt, eller så förstår de mer erfarna handledarna bilden av en svensk skola i kris mer som ett retoriskt fenomen än som ett reellt sådant. Om bilden av en försämrad svensk skola är en realitet, har sin grund i utbildningspolitisk retorik eller att den sorts kunskap vi mäter i de internationella jämförelserna ger en ofullständig bild är en intressant och stor fråga som dock faller utanför ramen för denna undersökning. Oavsett förklaringsbakgrund är skolutvecklingsuppdraget att utveckla elevernas basfärdigheter viktigt, då just basfärdigheterna är grunden för allt lärande under hela skoltiden.

Det framkommer också i kommentarerna till frågan om läget i den svenska skolan att detta är en svår fråga för en enskild individ att svara på, annat än rent subjektivt. Faktorer som gör frågan svårbedömd kan vara att man bytt skola eller att elevunderlaget av andra skäl har ändrats. Förändringar i form av friskoleutveckling och andel elever med annat språk än svenska tas upp som andra orsaker till att frågan är svår att bedöma. Tankeväckande handledarkommentarer är att elevernas kunskaper kanske inte har försämrats men att de har förändrats. En handledare förklarar att själva textbegreppet är förändrat och utvidgat och att barn rör sig i andra textvärldar på ett annorlunda sätt än förut. En annan handledare menar att eleverna delvis har andra färdigheter än de som testas i internationella mätningar.

2.3| Satsningens betydelse för lärare och elever

2.3.1| Målet med satsningen

Oavsett problembeskrivningen av svensk skola har målet med LSR-satsningen uppfattats som tydligt. 95 % av handledarna uppger i webbenkäten att målet varit tydligt eller mycket tydligt.¹⁸ "Tack vare Center för skolutvecklings stora satsning på handledare så har satsningen haft mycket tydliga mål som uppfyllts över förväntan!" Även lärarna har uppfattat satsningens övergripande mål "Syftet med satsningen har varit att fler elever skall nå målen i år 5". Man säger vidare att "eleverna skall läsa på olika sätt och förstå mer på djupet". Samma bild kommer fram vad det gäller matematik att det är viktigt att eleverna "verkligen *förstår* matten." Rektorerna menar att satsningen syftar till "utveckling inom ämnena", "få fler elever att nå målen", "stötta så tidigt som möjligt", "reflekterande läsning och mer praktisk, konkret matte".

2.3.2| Satsningens betydelse för lärare

Handledarna bedömer generellt att LSR-satsningen har varit mycket betydelsefull.¹⁹ Framförallt är handledare som tidigare varit utvecklarna positiva – 82 % av dem anser satsningen ha varit mycket givande för lärarna, jämfört med

¹⁸ Fråga 12 i enkät

¹⁹ Fråga 3 i enkät. Medelvärde blev 1.3, där värdet 1 är att satsningen som helhet har varit mycket givande och värdet 5 är att satsningen inte gav någonting

52 % av de nya handledarna. Ser man till de olika delarna av satsningen så har fortbildningen vecka 44 tagits emot på ett mycket positivt sätt - 90 % av handledarna har uppgivit svarsalternativet med det högsta värdet, att den var mycket givande. Lärarintervjuer och kommentarer från webbenkäten visar att den ämnesdidaktiska inriktningen under vecka 44 var mycket uppskattad. Några lärarkommentarer: "Vecka 44 var det bästa som hänt med många konkreta tips, t ex tallinjen", "[...] praktiska tips som var direkt överförbara till undervisningen".

"Handledaren har fungerat som katalysator"

De handledarledda samtalen i lärgrupper ansåg 95 % av handledarna vara ganska eller mycket givande för lärarna, vilket bekräftas av ett flertal lärarkommentarer: "[...] vi fick prata om det som kändes angeläget. Det var den enda gången som vi pratat pedagogik och jag har ändå varit här i tio år", "Samtalsutbildningen som handledarna har gått har gjort att alla har kommit till tals". Ett av lärlagen berättar att de uppskattat hur de själva fick sätta upp realistiska mål inför nästa handledningstillfälle och att "[...] handledaren har fungerat som katalysator". På en av skolorna där en lärare arbetar i lag tillsammans med en fritidspedagog och en förskolelärare, framhålls att det var viktigt att träffa andra lärare och prata kring ämnesdidaktiska frågor. "[...] vi är väldigt utsvultna på fortbildning ... man är lärare för att utvecklas."

De kritiska synpunkter som framkommer i lärarlagsintervjuer gäller några lärares uppfattning att satsningens olika delar kom i alltför snabb takt: "[...] först svenska ena terminen och sedan matematik nästa. Jag hade behövt mer tid att reflektera och pröva kunskaper från svensksatsningen, innan matte-satsningen kom". Det finns också exempel på lärarröster som menar att man i stora drag redan arbetar på det sätt som satsningen förordar: "[...] en del var gamla grejer – som handledaren tyckte var nya". Andra kritiska kommentarer gäller att satsningen inte alls fokuserade på basfärdigheten att skriva.

Oberoende på om fokus har legat på matematik eller svenska så har satsningen upplevts som i stort sett lika viktig. Även den didaktiska litteraturen har uppskattats - 92 % av handledarna ansåg denna vara ganska eller mycket givande, vilket kan förklaras av att den används i samband med handledning i lärgrupperna. Satsningen på IKT har flera informanter inte tagit del av. LSR-satsningen har i detta sammanhang inte inriktats på IKT mer än att visa enheter har köpt in hårdvara.²⁰

2.3.3| Satsningens betydelse för elever

Handledarna ombads i enkäten uppskatta i vilken utsträckning satsningen har betydelse för elevernas kunskapsutveckling i basfärdigheterna. På frågan om satsningen bidrar till ökad måluppfyllelse och kunskap hos eleverna uppgav 81

²⁰ Fråga 4 i enkät

”Det handlar om långsiktighet. Denna satsning är ju bara början på något”

% av handledarna att den i hög eller mycket hög grad bidrar till detta. Övriga 19 % hamnade i mittenkategorin, varken i låg eller hög grad.²¹ I handledarnas kommentarer till frågan framhålls att satsningen på längre sikt har stora möjligheter att göra skillnad vad gäller elevernas kunskaper i basfärdigheter, men att det i nuläget är för tidigt att uttala sig om satsningens effekt. ” [...] svårt att göra en rimlig bedömning, då det känns som om lärarna nu är i startgroparna. Jag tror att det kommer att dröja ett tag innan vi får konkreta resultat”, ” [...] det handlar om långsiktighet. Denna satsning är ju bara början på något. För att det ska bli resultat krävs ett segt långsiktigt arbete. Viktigt är att lärare känner att de utvecklas och att utmaningarna och problemen kan leda till fruktbara pedagogiska samtal”.

2.3.4| Kunskapsbas, yrkesspråk och forskningsanknytning

En samordnad satsning som LSR-satsningen torde ha stor potential att bidra till lärarnas gemensamma kunskapsbas och yrkesspråk. Såväl webbenkät som lärarintervjuer bekräftar att så skett vad gäller kunskapsbasen. Huruvida lärarna anser att deras yrkesspråk utvecklats under LSR-satsningen ger intervjuerna inte något tydligt svar på då frågan efter yrkesspråk måhända talande möttes med tvekan över vad yrkesspråk innebar. Inte någon av handledarna uppger i webbenkäten att satsningen bidragit i låg eller mycket låg grad, utan 79 % av dem uppger att satsningen bidragit till en ökad kunskapsbas i hög eller i mycket hög grad. 64 % av handledarna anser att satsningen lett till ett ökat gemensamt yrkesspråk i hög eller mycket hög grad. 76 % av handledarna anser att satsningen haft stor eller mycket stor forskningsanknytning. Övriga svar hamnar i varken-eller-alternativet.²²

I lärarintervjuer framkommer att det är vanligt att man uppfattar den utbildningsvetenskapliga forskningen och verksamheten i skolan som skilda världar, men att fortbildningen under vecka 44 varit brobyggande ”[...] då var vecka 44 kanonbra[...] vi fick forskning där och handledaren hjälper oss med den i det vardagliga arbetet”. Även den didaktiskt inriktade litteratur som används i handledningen uppfattas av lärare ha varit forskningsbaserad.

²¹ Fråga 11 i enkäten

²² Fråga 6, 7 och 8 i enkät

2.3.5| Att göra annorlunda

”Jag har börjat sätta barnen att samtala två och två om boken”

Att förändra undervisningspraktiken eller själva ”görandet” är en önskvärd effekt som lärarfortbildning inte alltid resulterar i. Här ligger kanske göteborgsmodellens styrka då fortbildningen vecka 44 föregicks och följdes upp av de handledarledda samtalen som ligger nära den pedagogiska praktiken. 71 % av handledarna uppfattar att lärarna har genomfört en ganska stor eller stor förändring i sin undervisning, medan övriga har uppgett varken-eller-alternativet.²³ Här finns ingen skillnad mellan matematik- eller svenskhandledarna, men återigen är de nya handledarna inte fullt lika positiva som de mer erfarna. Lärarintervjuerna bekräftar bilden av att satsningen faktiskt inneburit att man ute i verksamheterna har provat att utveckla sin undervisning genom att praktisera tillägnade didaktiska grepp som man sedan talat om i lärlagen, och att upplevelsen av detta har varit positiv. Svensklärare menar att LSR-satsningen innebar fokus på att läsa mellan raderna och på att använda bilderna i böcker för reflektion. Man vittnar också om att man har börjat göra annorlunda i praktiken: ”Jag har börjat sätta barnen att samtala två och två om boken”. Man förbereder också läsningen genom prediktion. ”Jag har ändrat min läsundervisning, eleverna har en läskamrat. Vi bryter och eleverna ställer frågor till varandra”. Matematiklärarna har också ändrat sitt görande: ”Satsningen har inneburit mer laborativ matte och att man söker upp grejer på nätet som interaktiva läromedel. Vi har också köpt in en del material, som tärningar”.

”... mer laborativ matte och att man söker upp grejer på nätet som interaktiva läromedel”

2.3.6| Slutsats: Utveckling av den reflekterande och professionella läraren

Skolverket lyfter fram vikten av en reflekterande och professionell lärare i det systematiska skolutvecklingsarbetet.²⁴ Det erfarenhetsbaserade lärandet poängteras särskilt eftersom det är läraren, som i en mål- och resultatstyrd skola i mötet mellan sina teoretiska föreställningar om undervisning och skolans vardag, utformar sin yrkesutövning. I denna process blir kollegiala samtal och möjligheten till reflektion avgörande för att skolutveckling skall komma till stånd. Innan vi gör annorlunda föregås detta av erfarenheter, reflektion, värdering, problemformulering och omprövning.²⁵

Utvärderingens övergripande slutsats av hur göteborgsmodellens utformning med handledda samtal i lärlag i kombination med fortbildning fungerat blir att den bidragit starkt till utvecklingen av en i högre grad professionell lä-

²³ Fråga 5 i enkäten

²⁴ Skolverket (2008) *Att lyfta den pedagogiska praktiken* <http://www.skolverket.se/sb/d/2483/a/13688>

²⁵ Ibid. s. 22, med hänvisning till Goodson, I.F. (1999) *Professionalism i reformtider*.

rarkår. Forskningsanknytning har funnits och en gemensam kunskapsbas har stärkts.

Man har utbytt erfarenheter, de egna erfarenheterna har tagits tillvara och man har omprövat delar av sin praktik. Reflektionen har också varit målinriktad eftersom satsningens mål att stärka elevers basfärdigheter i ämnet varit tydligt. Den avsatta tiden för lärlagsmöte har erbjudit möjlighet att vara en reflekterande praktiker då ämnesinnehåll och reflektion under handledning getts ett efterlängtat utrymme. Med kombinationen fortbildning och handledning har lärarna fått både forskningsanknutna kunskaper, inspiration, handfasta tips och stöttning i att förändra sin pedagogiska praktik. Det är uppenbart att detta fått pedagogiska konsekvenser då lärare och handledare vittnar om att många av dem har provat nya didaktiska grepp (se ovan under 2.3.5). I enkät och intervjuer framkommer att satsningen, i betydligt högre utsträckning än tidigare, genererat reflektion kring undervisningspraktiken och kunskapsuppdraget såväl individuellt som gemensamt.

2.4| Handledarroll och organisation

Hur har då handledarna upplevt sin roll? De svarar samstämmigt att uppdraget varit viktigt såväl på ett professionellt som på ett personligt plan. 95 % av dem tycker att handledaruppdraget har varit ganska eller mycket viktigt professionellt och 86 % tycker att det har varit ganska eller mycket viktigt även på ett personligt plan.²⁶ Detta kan förstås som en bekräftelse på att möjligheten att utvecklas i arbetet är något som påverkar hela personen. En bidragande orsak till arbetstillfredsställelsen kan vara handledarnas delaktighet i satsningen – man uppfattar att man i ganska hög grad ha kunnat påverka satsningen gentemot såväl lärlag som mot Cfs.²⁷ Handledare som tidigare varit utvecklare upplever möjligheten att påverka som större.²⁸ Organisatoriskt har satsningen från Cfs sida fungerat väl - 73 % av handledarna anser till och med att det har fungerat ”mycket bra”.²⁹

Handledarutbildningen upplevs i stort ha varit tillräcklig och motsvarat de krav som handledaruppdraget ställt.³⁰ Nedsättningen i tjänst har också upplevts som rimlig.³¹ Det finns dock i kommentarer exempel på individer som har haft stora problem med att få organisationen kring sitt uppdrag att fungera tillfredsställande och därför upplevt handledarsituationen som jobbig.

²⁶ Enkätfråga 14 och 15.

²⁷ Medeltalet, med fem möjliga värden där 5 innebär att man i mycket hög grad kan påverka, hamnade på 3.8. Enkätfråga 16

²⁸ 4.0 i medel

²⁹ Enkätfråga 18

³⁰ Fem handledare, 12 %, anser att det behövs mer utbildning, och fyra av dem är nya som handledare, enkätfråga 21

³¹ Enkätfråga 22

2.4.1| Stöd i handledarrollen

Det är viktigt att handledarna upplever stöd i sin roll att som lärare handleda andra lärare. Handledarna har framförallt upplevt stöd i sin roll i mycket hög grad från CfS - 93 % av dem har känt sig stöttade i hög eller mycket hög grad. 60 % av handledarna uppger "i mycket hög grad". I denna mycket positiva grupp finns det återigen en skillnad. Bland de nya handledarna är det 32 % som markerat "i mycket hög grad" där motsvarande siffra blir 83 % bland de som tidigare varit utvecklare. Stödet från andra handledare hänger organisatoriskt ihop med CfS roll, eftersom det är därigenom man fått möjlighet att träffa andra handledare. Vad gäller stödet mellan handledare uppger 94 % att man fått stöd av varandra i hög eller mycket hög grad - 29 % i mycket hög grad. 72 % av handledarna uppger att de upplevt stöd från lärlagen, och det verkar inte heller vara av någon större betydelse om man handleder på den egna skolan eller på andra.³² Rektors roll i satsningen har upplevts som mer perifer. Endast 17 % av handledarna uppger att de upplevt rektorernas stöd i ganska hög eller i hög grad och 17 % upplever att de upplevt stöd i mycket låg grad (se nedan under rubriken Rektors roll).³³

För handledarna har det varit avgörande att träffas över enhetsgränserna

Den mest avgörande faktorn för att handledningen har fungerat så väl har varit att man genom CfS försorg har haft möjlighet att träffas över enhetsgränser - 100 % av handledarna uppger att det var viktigt eller mycket viktigt för att fungera bra som handledare.³⁴ CfS har uppenbarligen haft en betydelsefull stöttande roll för handledarna, då 95 % tyckte att stödet var ganska eller mycket viktigt, vilket starkt talar för att ett samordnat stöd av handledare är betydelsefullt. Lite förvånande är måhända att fortbildningen under vecka 44 haft så stor betydelse även för handledarna i deras skolutvecklande roll. 95 % av dem ansåg den vara viktigt eller mycket viktigt och hela 90 % av svenskhandledarna ansåg den mycket viktigt. Kombinationen fortbildning och handledning har varit ömsesidigt förstärkande och givit en gemensam upplevelse och utgångspunkt.

2.4.2| Rektors roll

Skolinspektionen hävdar att det i alla undersökningar kring skolors kvalitet framgår att rektors ledning av det pedagogiska arbetet är en avgörande faktor för utveckling och förbättring. Ett kraftfullt och demokratiskt ledarskap, som är inriktat på skolornas kunskapsresultat, skapar förutsättning för framgång.³⁵ Även Myndigheten för skolutveckling lyfter fram rektors roll som avgörande i

³² Enkätfråga 23

³³ Enkätfråga 17

³⁴ Enkätfråga 20

³⁵ <http://www.skolinspektionen.se/sv/Om-oss/Temasidor/Vi-vassar-pennan/Alla-har-ratt-till-minst-godkant/>

det systematiska skolutvecklingsarbetet.³⁶ Regeringens expertgrupp skrev angående skolledares roll i en decentraliserad organisation att det är rektors ansvar att hela organisationen präglas av ett arbetssätt som tar utgångspunkt från ett erfarenhetsbaserat lärande och att det skapas strukturer för detta lärande. Myndigheten för skolutveckling pekar på att skolor som präglas av en samarbetande kultur, s.k. professionella skolor, kännetecknas av en kollektiv måldiskussion där rektor har en stödjande och utmanande roll. Dessutom menar man att det passar sällsynt väl för de formella ledarna att ta en pådrivande roll. "De har i sin anställning förväntningar på sig att ta initiativ till förbättringsarbete". Man avslutar med orden "Ett bra ledarskap skapar möten som inbjuder till dialog där alla tillåts att bidra med idéer om hur man på bästa sätt utvecklar verksamheten."³⁷ Detta förbättringsarbete får extra kraft om rektor biträds av processhandledare.³⁸

En analys av den insamlade empirin ger en bild av att rektorerna har haft en relativt perifer roll som pedagogiska ledare i LSR-satsningen, och att man i hög grad förlitat sig på CfS och handledarna. En handledare uttrycker detta i en kommentar i webbenkäten: "Rektorn har nog sett det som något som hon lämnat över ansvaret för och inte behöver ta någon större del av". En rektor bekräftar detta förhållningssätt: "När människor är engagerade och motiverade så gäller det att hålla sig undan och inte stoppa fingrarna i syltburken". En annan rektor uttrycker samma tankegång: "Jag har valt att inte lägga mig i. Handledare och pedagogerna styr, det är deras process. De är på väg".

"... endast 17 % av handledarna uppger att de i ganska hög eller i hög grad upplevt att rektor gett stöd"

Det finns två sätt att tolka denna bild; å ena har CfS avlastat rektorernas pedagogiska ledarskap genom att i hög grad ansvara för satsningen, och handledarna har getts spelrum och förtroende i en skälig delegation av ansvar då rektorernas arbetssituation innebär många uppdrag på bordet. Å andra sidan kan bilden förstås som problematisk då satsningen så tydligt är riktad mot skolans kärnverksamhet där rektors roll som pedagogisk ledare behövs för en hållbar skolutveckling och utvecklandet av en lärande organisation. Utifrån detta senare resonemang blir det bekymmersamt att endast 17 % av handledarna uppger att det i ganska hög eller hög grad upplevt att rektor gett stöd.³⁹ Ca 67 % av handledarna anser också rektors engagemang vara viktigt eller

³⁶ Myndigheten för skolutveckling (2008) *Att lyfta den pedagogiska praktiken* s43 och 45 – 46.

<http://www.skolverket.se/sb/d/2483/a/13688>

³⁷ Utbildningsdepartementet (2001) *Lärande ledare*. Rapport nr 4 i utbildningsdepartementets skriftserie. <http://www.sweden.gov.se/sb/d/510/a/3234> s44.

³⁸ Myndigheten för skolutveckling (2008) *Att lyfta den pedagogiska praktiken* s43 och 68.

<http://www.skolverket.se/sb/d/2483/a/13688>

³⁹ Enkätfråga 26 och 27

mycket viktigt.⁴⁰ Organisatoriskt/logistiskt har satsningen fungerat olika bra. På frågan om hur rektor har skött satsningen organisatoriskt anger 40 % att det fungerat varken bra eller dåligt, 37 % att det fungerat ganska dåligt och 5 % att det fungerat mycket dåligt.⁴¹ Här finns möjlighet att i högre grad genom ett tydligare pedagogiskt ledarskap stärka skolutvecklingen då drygt 70 % av svaren *inte* ligger i de önskvärda alternativen att rektor i hög eller i mycket hög grad haft en pådrivande, legitimerande och stöttande roll i satsningen.⁴²

2.4.3| Slutsats: Utveckling av den professionella skolan, en lärande organisation

Bilden som framträder i utvärderingen av LSR-satsningen är att rektor i högre grad behöver engagera sig i kunskapsuppdraget vad gäller elevernas basfärdigheter, vilket överensstämmer med skolinspektionens problembild av rektorsrollen i svensk skola. Skolor som lyckas leds av rektorer som genom dialog och samspel förankrat tydliga kunskapsmål till lärare och elever.⁴³ För att skapa förutsättningar för en lärande organisation och lokal skolutveckling är det viktigt att en dialog mellan rektor, handledare och lärare upprättas och vidmakthålls i en genomtänkt strategi där lärlagen ges möjlighet att utvecklas. För att varje enhet i högre grad skall vara en lärande organisation finns i utvärderingen tydliga signaler att ledningen inte i tillräcklig grad varit delaktig i processen, vilket riskerar att hindra en fortsatt utveckling av skolkulturen mot en lärande organisation.

Myndigheten för skolutveckling framhåller att en viktig utveckling av arbetslaget är att det blir mer uppgiftsorienterat, dvs. inriktat på elevernas och det egna lärandet.⁴⁴ Här återfinns distinktionen mellan lärarlag (eller arbetslag) som är mer operativt inriktade och lärlag som är mer pedagogiskt och ämnesdidaktiskt inriktade. De handledarledda lärlagsmötena som LSR-satsningen inneburit framstår som en god struktur för lärares lärande och har bidragit till ett mer aktivt deltagande i förbättringsarbetet präglad av ett reflekterande arbetssätt mot gemensamma mål. Dialogen mellan lärare kring basfärdigheter och didaktiska vägar mot ökad måluppfyllelse har fördjupats vilket är en god förutsättning för att undervisningen utvecklas. Genom de enhetsövergripande handledarna har kunskaper som satsningen gett också tagits tillvara på ett systematiskt sätt så att de kommer hela organisationen till del, vilket även kan bidra till ökad likvärdighet.

⁴⁰ Enkätfråga 20

⁴¹ Enkätfråga 18

⁴² Enkätfråga 18 och 19

⁴³ Skolinspektionen Rapport 2010:14 *Rätten till kunskap* s.33-35 och rapport 2010:15 *Rektors ledarskap* s.11 <http://www.skolinspektionen.se/Documents/Kvalitetsgranskning/skolors-kompensatoriska/kvalgr-komp-slutrappport.pdf?epslanguage=sv>

⁴⁴ Myndigheten för skolutveckling (2008) *Att lyfta den pedagogiska praktiken* <http://www.skolverket.se/sb/d/2483/a/13688>

2.5| Framtiden - möjligheter och hot mot satsningens långsiktiga effekter

Bilden av att LSR-satsningen bidragit till skolutveckling är tämligen entydig i såväl webbenkät som i intervjuer. Det finns goda skäl att hävda att göteborgsmodellens form och innehåll bidragit till att förbättra verksamhetens kvalitet i förhållande till nationella mål och riktlinjer, vilket överensstämmer med det resonemang som Myndigheten för skolutveckling för angående reflektionsprocessens betydelse:

”Genom att relatera egna erfarenheter till andras och till aktuell forskning/dokumenterad kunskap i en väl fungerande reflektionsprocess lyfts yrkesutövningen till en alltmer professionell nivå. Därmed lyfts också den pedagogiska praktiken till en allt högre nivå både i fråga om resultat och de processer som krävs för att varje elev ska ha möjlighet att nå målen.”
45

Handledarna anser att satsningens har stora möjligheter att ge positiva effekter för hela verksamheten och även ge effekt i framtiden. Att satsningen i hög eller mycket hög grad kommer att ge spridning på skolan och leda till långsiktig och varaktig förbättring uppges av 82 %, ⁴⁶ vilket är ett viktigt resultat då en vanlig kritik mot projekt och tidsbegränsade satsningar är att de är bra så länge de varar, men att de oftast inte får någon bestående effekt. Den här typen av satsning når i jämförelse med många fortbildningar också samtliga lärare i årskurs 1-3 på Göteborgs kommunala skolor varför förutsättningarna för en mer genomgripande påverkan är större.

”82 % av handledarna svarar att satsningen i hög eller mycket hög grad kommer att ge spridning på skolan och långsiktig och varaktig förbättring”

Handledarna, som har haft en viktig roll i LSR-satsningen, ser det som mycket angeläget att den fortsätter och de ger uttryck för en önskan om att man inte skall släppa taget nu. I kommentarerna lyfter handledarna främst fram betydelsen av kontinuitet i utvecklingsarbetet och vikten av att lärare får tid för reflektion. De ställer sig också positiva till att en fortsatt satsning organiseras på central- och stadsdelsnivå, samtidigt som man anser att det är viktigt att utvecklingsarbetet fortsätter på den lokala skolan.⁴⁷ En av kommentarerna lyder: ”Det är lika viktigt att vi har samma grund att stå på som att vi kan anpassa satsningen utifrån den skola och stadsdel vi arbetar på och i.” Detta kan vara en viktig synpunkt då centralt och lokalt inte står i något motsatsförhållande - att båda nivåerna är aktiva samtidigt ger en dynamik som kan vara

⁴⁵ Myndigheten för skolutveckling (2008) *Att lyfta den pedagogiska praktiken* s71.

<http://www.skolverket.se/sb/d/2483/a/13688>

⁴⁶ Enkätfråga 25

⁴⁷ Enkätfråga 26

nödvändig och fruktbar. Att enbart driva utveckling lokalt riskerar att den stagnerar. Handledarna utvecklas av att vidga perspektivet från den egna erfarenheten och verksamheten. Utifrån intervjuer väcktes frågan huruvida det upplevdes som en fördel eller nackdel att handleda på den egna skolan eller inte, och därför inkluderades denna fråga i webbenkäten. Frågan ansågs kunna ha betydelse för hur man i framtiden kan organisera skolutveckling. 80 % av handledarna menade dock att det inte spelade någon roll om man handledde på den egna eller på annan skola, medan de övriga 20 % fördelade sig jämt för och emot att handleda på den egna skolan.⁴⁸

I empirin framträder en bild av att lärarlag på de enskilda skolorna är fullt upptagna med att lösa den dagliga operativa verksamhetens problem och att pedagogisk och didaktisk utveckling tenderar att komma på mellanhand. En handledare uttrycker: "Viktigt att det är ett centralt organiserat projekt eftersom det i vår stadsdel är kaotiskt just nu, skolor läggs ned, rektorer byts ut, utvecklingsledare saknas. Det är risk för att fortsättningen på det som byggs upp under de här tre åren prioriteras bort när skolledning- en har fullt upp med att lösa akuta problem." Ytterligare en röst säger: "Framtiden beror på vad som händer efter satsningen - händer inget mer så händer inte heller något i klassrummen. Viljan och intresset som nu finns måste fångas upp och lyftas av stadsdelen och skolan annars är vi tillbaka på ruta ett väldigt snart." Handledarna menar att en förutsättning för ett fortsatt utvecklingsarbete där elevernas basfärdigheter är i fokus, är att rektorerna i högre grad blir delaktiga: "Det är också mycket viktigt att få med rektorerna, få dem att förstå vikten av fortsätta denna satsning även om det inte finns statliga pengar." I kommentarerna om satsningens fortlevnad framkommer att avsatt tid för lärarnas fortbildning är en avgörande faktor, samt att handledarna och/eller utvecklarna har kvar sin roll. En av de intervjuade rektorerna uttrycker viss oro över satsningens möjlighet till fortlevnad på den egna skolan eftersom handledarna i stadsdelen inte är hennes personal. På grund av begränsat antal platser har det varit svårt att få med egen personal på samtalsutbildning, vilket är viktigt för fungerande lärlag. Sammanfattningsvis handlar det om att tid även fortsättningsvis avsätts för lärsamtal kring basfärdigheterna läsa, skriva och räkna och att denna kärnverksamhet prioriteras, samt att personal utbildas att leda lärande samtal på skolor där behov finns.

"Viljan och intresset som nu finns måste fångas upp"

2.5.1| Slutsats – ett framtida systematiskt förbättringsarbete

Det är angeläget att LSR-satsningen ges möjlighet att generera en långsiktig och varaktig förbättring i lärarnas arbete med att utveckla elevernas basfärdigheter, som också syns i den dagliga verksamheten. Frågan om satsningens

⁴⁸ Enkätfråga 23

långsiktighet, uthållighet och kontinuitet sätter rektorns roll i fokus. Vad gäller rektorns roll som pedagogisk ledare i en lärande organisation och som stötare och pådrivare av de handledarledda lärlagen finns ett förbättringsutrymme som på många håll behöver erövrats när projektiden löper ut. Det är möjligt att CfS tydligare kunde ha involverat rektorerna och stöttat deras roll som pedagogiska ledare i en lärande organisation. Satsningens upplägg har i sina praktiska konsekvenser 'sidsteppat' rektorerna som i hög grad delegerat till handledarna, vilket verkar ha skett i en grad som kan försvåra en lokal fortsättning av satsningen. I de stadsdelar där handledaren/utvecklaren sitter med i stadsdelens utvecklingsgrupp finns förmodligen större förutsättningar för en fortsatt ämnesdidaktisk satsning med fokus på basfärdigheter och ökad måluppfyllelse, liksom i skolor som redan innan satsningens början organiserats i lärlag och där det redan finns utrymme och ett slags kultur att gemensamt fokusera och reflektera över pedagogiska processer.

Handledarna upplever att den roll som CfS spelat har varit mycket viktig. CfS har från sitt håll stöttat handledarna men man har också möjliggjort lärande samtal mellan handledarna. De nya handledarna är positiva, men inte lika positiva som de som tidigare arbetat som utvecklare. Kanske kunde de nya handledarna getts särskild uppmärksamhet då rollen som processhandledare där lärare handleder lärare kan kännas ovan.

3| Avslutande diskussion

För långsiktiga effekter av LSR-satsningen och fortsatt systematisk skolutveckling är kontinuerligt arbete med kunskapsuppdraget i lärlag väsentligt, och ett tydligt pedagogiskt ledarskap avgörande.

Utvärderingen av LSR-satsningen visar att ett mer systematiskt arbete för att förbättra elevernas basfärdigheter har kommit till stånd. I lärlagen har ny kunskap på vetenskaplig grund brutits mot lärarnas beprövade erfarenheter vilket gjort att den gemensamma kunskapsbasen har utvecklats. Undervisningsmetoder, nya som gamla, har diskuterats och prövats. Handledarna har haft en central betydelse. Skolan är under rektor en platt organisation men att lärare med specialkompetens handleder kollegor som en del av sin tjänst har i huvudsak tagits emot väl. Dessutom ger modellen med handledare som träffas över enhetsgränserna möjlighet till större likvärdighet i ett systematiskt arbete mot nationella mål i den decentraliserade kommunala skolverksamheten. Mer konkret visar utvärderingen att:

- Innehållet i satsningen, växelspelet mellan fortbildning v 44 och återkommande handledning i lärlag, har varit en utmärkt modell.
- Satsningen har lett till ett annat förhållningssätt som informanterna uppfattar har möjlighet att ge effekter på lång sikt.
- Handledarna har varit mycket nöjda med det stöd och den utbildning de fått av CFS, och med möjligheten att träffas över enhetsgränser som detta erbjuder.
- Rektorerna behöver bli mer involverade i arbetet med skolans kunskapsuppdrag. Ett sätt är att institutionalisera lärlag där pedagogiska processer fokuseras.

En trolig förklaring till att LSR-satsningen upplevts som efterlängtd och viktig är att den till skillnad från en del annan fortbildning är tydligt inriktad på ämnesinnehåll och kunskapsbildning, vilket stärker lärarrollen. Satsningen sker mot en bakgrund av bristande fortbildningsmöjligheter för lärarprofessionen. Några exempel: Fyra av tio kommuner saknar riktlinjer för kompetensutveckling av lärare och mer än varannan skola följer inte alls upp lärarkompetensen i ämnena.⁴⁹ Mer än var tredje lärare får inte någon kompetensutveckling i arbetet, nio av tio hinner inte reflektera över sitt arbete och bara två av hundra hinner ägna någon nämnvärd del av arbetstiden till utvecklingsarbete och forskning.⁵⁰ Lärare har vilja att förändra verksamheten men arbetstiden går till "driften" av skolan.

Det potentiella problemet med styrning genom riktade statsbidrag ligger generellt i bristen på långsiktighet. Värdefulla kunskaper och erfarenheter riskerar att gå till spillo när den statliga finansieringen upphör och insatserna avvecklas. Att det i och med LSR-satsningen etablerats handledare, utvecklare och en struktur med lärlag ger dock gott hopp om att den statliga satsningen kan fortsätta i form av långsiktig och systematisk kommunal skolutveckling. Skolverket menar att tidshorizonten för förändringsarbete bör vara minst en femårsperiod för att de flesta av medarbetarna på en skola skall omfattas av förändringsarbetet. Risken är annars att man alltför tidigt betraktar det som något färdigplanerat som delegeras till varje enskild lärare att genomföra.⁵¹

Värt att ha i åtanke är att när den målstyrda skolan växer fram under 1990-talet skrev den dåvarande regeringen att en målstyrd skola inte är slutmålet:

*"Med de senaste årens reformer har skolan gått från en tradition av regelstyrning till målstyrning. Att åstadkomma en målstyrd skola är dock inte slutmålet utan endast ett sätt att skapa förutsättningar för att utveckla skolan till en lärande organisation, där analyser av resultat och utfall ligger till grund för den kontinuerliga utvecklingen och förbättringen."*⁵²

Begreppet lärande organisation får med LSR-satsningens utformning i Göteborg en tydlig innebörd genom sin realisering i lärlag och ett gemensamt reflekterande erfarenhetsbaserat lärande på vetenskaplig grund. Utvärderingen visar att det finns anledning att hysa förhoppningar om att skolutvecklingsarbetet som stimulerats av LSR-satsningen lagt en god grund för högre måluppfyllelse vad avser utveckling av basfärdigheter. Inspirerade och kunniga lärare är en avgörande faktor för elevers lärande. I det pågående vardagsarbetet är det viktigt att lärare ges goda möjligheter att behålla kunskapsuppdraget i fokus.

⁴⁹ Teknikdelegationen 2010 http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/svart-for-larare-att-utvecklas_4562887.svd

⁵⁰ Föreningen Vetenskap och allmänhet hänvisar till Läraryrket i VA-rapport 2004:2 http://www.v-a.se/downloads/varapport2004_2.pdf

⁵¹ Skolverket (2002) Att granska och förbättra kvalitet. <http://www.skolverket.se/publikationer?id=1085>

⁵² Regeringens skrivelse, Skr 1993/94:183 Utvecklingsplan för skolväsendet. http://www.riksdagen.se/webbnav/?nid=37&doktyp=prop&rm=1993/94&bet=183&dok_id=GH03183

4| Syfte och frågeställningar

Denna kvalitetsgranskning syftar till att verka för att en systematisk skolutveckling stärks i enlighet med Göteborgs stads verksamhetsidé för utbildningssektorn med problem- och erfarenhetsbaserat lärande i fokus.

Det övergripande syftet med utvärderingen är att undersöka om göteborgsmodellen uppfattats form- och innehållsmässigt ha bidragit till skolutveckling framförallt vad gäller utveckling av lärarnas kunskapsbas och undervisning i riktning mot att stärka elevernas basfärdigheter läsa, skriva och räkna. Syftet är också att utröna i vilken utsträckning handledarens nyckelroll har fungerat skolutvecklande och speglat verksamhetsidén för utbildningsområdet.

4.1| Avgränsningar

Det vore förstås angeläget att kunna svara på om basfärdigheterna hos göteborgseleverna faktiskt förbättras, och om det i så fall sker som en effekt av LSR-satsningens upplägg med lärarfortbildning och handledda lärlagsmöten. Detta är dock en komplex fråga som skulle kräva en stor longitudinell studie för att kunna besvaras. Huruvida de deltagarna lärarna faktiskt har utvecklat pedagogiskt och didaktiskt tänkande och görande kan vi inte heller undersöka mer än att få en uppfattning om det via de intervjuade lärarnas egna utsagor och handledarnas bild. Den modell för skolutveckling som använts och hur satsningen och dess effekter har uppfattats av de för modellen centrala handledarna är det som utvärderingen fokuserar på.

4.2| Frågeställningar

Utvärderingens Frågeställningar formulerades utifrån ovanstående syfte.

- Hur fungerade göteborgsmodellen?
 - Har göteborgsmodellen medfört ett fungerande och systematiskt arbete för att förbättra elevernas kunskapsutveckling av basfärdigheter kommit till stånd?
 - Har lärare som handleder lärare varit ett fungerande inslag i modellen?
 - Har göteborgsmodellen bidragit till att fokus på problemet med bristande basfärdigheter har flyttats från individnivå till organisationsnivå och till frågan om undervisningsmetoder?
 - Har göteborgsmodellens satsning skett på vetenskaplig grund och främjat pedagogernas erfarenhetsbaserat lärande så att en gemensam kunskapsbas utvecklats?
- Uppfattas satsningen ha genererat utveckling i den pedagogiska praktiken i form av ett annat "görande" som kan leda till ökad måluppfyllelse vad avser stärkandet av elevers basfärdigheter i att läsa, skriva och räkna?

5| Metod och genomförande

5.1| Uppdragsbeskrivning och metodval

Utvärderingsuppdraget gällande LSR-satsningen initierades av CfS. Man var intresserade av få veta hur denna relativt stora satsning tagits emot ute i verksamheterna. CfS hade som organisatör av fortbildning och utbildare av handledare uppfattat att handledarna var positiva men man ville ha en djupare bild och ett mer externt perspektiv på satsningen. CfS och utvärderarna ansåg gemensamt att det är svårt att tillförlitligt mäta om lärare faktiskt gör annorlunda. Det skulle kräva ett större forskningsprojekt med före- och efterstudier i klassrum. Effekt i form av högre måluppfyllelse vad gäller elevers basfärdigheter är också svårt att mäta och kräver en mer longitudinell studie.

Det bedömdes som fruktbart och extra intressant att fokusera på handledarna som är nyckelpersoner i göteborgsmodellen och har många intryck av vad som sker ute på de lokala enheterna. Det beslöts att samtliga handledare skulle ingå i utvärderingen via en webbenkät, för att på så sätt få ett brett kvantitativt underlag. För att fördjupa handledarnas bild, komma närmare verksamheten och öppna för alternativa kritiska synpunkter ansågs det lämpligt att därutöver kontakta fyra stadsdelar för att där intervjua en handledare, en rektor och ett lärlag per stadsdel. Här användes semistrukturerade intervjuer där samma teman som i webbenkäten fokuserades. Man kan här tala om en metodtriangulering; kvantitativ enkät kombinerat med kvalitativa intervjuer och möjlighet till att ställa handledarnas bild mot lärlagens och rektorernas bild. Informanterna från en stadsdel intervjuades innan webbenkäten skickades ut för att ge möjlighet till en revidering. Empirin samlades in under senare delen av vårterminen 2009.

5.2| Urval

Urval av stadsdelar gjordes med hänsyn till geografiskt spridning, olikhet i socioekonomisk befolkningsstruktur och CfS kännedom om olikhet vad gäller stadsdelarnas struktur i organisationen av skolverksamhet - detta för att fånga upp om skillnader fanns i hur satsningen tagits emot de olika stadsdelarna, främst för att maximera antal möjliga kontextberoende synpunkter. Olikheter efterstävades i en explorativ ansats.

5.3| Informanter

Webbenkäten skickades ut till samtliga 55 handledare. Enkäten besvarades av 42 handledare vilket innebär ett bortfall på 24 %.

De lärlag och rektorer som intervjuades i de fyra stadsdelarna tillhörde samma enhet i respektive stadsdel. En av de två handledarna i respektive utvald stadsdel intervjuades också. På så sätt talade informanterna om samma verksamhet ur olika perspektiv. Sammanlagt gjordes alltså fyra lärlagsintervjuer, fyra rektorsintervjuer samt fyra handledarintervjuer där två var matematikhandledare och två svenskhandledare.

5.4| Forskningsetik

Vetenskapsrådets riktlinjer har följts vad gäller forskningsetiska principer då forskningskravet har vägts mot individskyddskravet. Informationskravet har säkerställts genom att informanterna upplyst om utvärderingens syfte och såväl vid enkät som vid intervju informerats om att deltagandet är frivilligt och att de har rätt att avbryta. Hur utvärderingen skulle gå till, var och på vems uppdrag utvärderingen gjorts har också framkommit i förväg. Då informanterna haft möjlighet att inte besvara enkät samt haft möjlighet att avböja intervju har även samtyckeskravet uppfyllts. Konfidentialitetskravet har uppfyllts genom att webbenkät svar har kodats så att personer inte är identifierbara. Intervjuinspelningar lagras av forskarna och de uppgifter som återges i rapporten är skrivna så att enhet och person inte skall vara identifierbara av utomstående, detta för att undvika eventuella negativa konsekvenser för de inblandade. Nyttjandekravet har tillgodosetts då få personuppgifter om enskilda insamlats. Dessa har inte heller förts vidare.⁵³

⁵³ <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

7| Referenser

Tryckta källor

- Goodson, I.F. (1999) "Professionalism i reformtider". I *Pedagogiska Magasinet* nr 4/99. Lärarförbundet.
- Göteborgs Stad (2008). *Kvalitetsredovisning inom utbildningsområdet 2007*. Sandstens Tryckeri
- Göteborgs Stad (2009a). *Kvalitetsredovisning inom utbildningsområdet 2008*. Sandstens Tryckeri
- Göteborg stad(2009b) *Skolplan 2009-2010 Göteborg*. Lindgren och söner
- Lärarförbundet och Lärarnas Riksförbund (2001). *Lärares yrkesetik*. Nordisk bokindustri AB.
- Myndigheten för skolutveckling (2008). *Att lyfta den pedagogiska praktiken*. Liber distribution.
- Scherp, H-Å (2002) *Lärares lärmiljö: att leda skolan som lärande organisation*. Karlstad University Studies 2002:44
- Scherp, H-Å & Scherp, G-B (2007) *Lärande och skolutveckling: ledarskap för demokrati och meningsskapande*. Karlstad University Studies 2007:3
- Skolinspektionen (2009). *Vi vässar pennan. Skolinspektion för kunskap och kvalitet*. Norstedts Juridik.
- Skolverket (2002) *Att granska och förbättra kvalitet*. Fritzes.
- Skolverket (2003) *Lusten och möjligheten - om lärarens betydelse, situation och förutsättningar*. Fritzes.
- Skolverket(2007) *PIRLS 2006. Läsförmågan hos elever i årskurs 4 – i Sverige och i världen*. Fritzes.
- Skolverket (2008a) *Att lyfta den pedagogiska praktiken*. Liber distribution.
- Skolverket (2008b). *TIMSS 2007. Svenska grundskoleelevers kunskaper i matematik och naturvetenskap i ett internationellt perspektiv*. Fritzes.
- Skolverket (2010). *Rustad att möta framtiden? PISA 2009 om 15-åringars läsförståelse och kunskaper i matematik och naturvetenskap*. Fritzes.
- Utbildningsdepartementet (2001) *Lärande ledare*. Rapport nr 4 i utbildningsdepartementets skriftserie. Bulls tryckeri AB
- Utbildningsdepartementet (2009). *Den nya skollagen för kunskap, valfrihet och trygghet*. Fritzes.
- Vetenskapsrådet (1990) *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Elanders Gotab.

Elektroniska källor

- McKinsey & Company (2009). *How the world's best performing school systems come out on top*.
http://www.mckinsey.com/App_Media/Reports/SSO/Worlds_School_Systems_Final.pdf
- Regeringens skrivelse, Skr 1993/94:183 Utvecklingsplan för skolväsendet.
http://www.riksdagen.se/webbnav/?nid=37&doktyp=prop&rm=1993/94&bet=183&dok_id=GH03183
- SBU – Statens beredning för medicinsk utvärdering. Beprövad erfarenhet behöver omprövas. <http://www.sbu.se/sv/Vetenskap--Praxis/Vetenskap-och-praxis/1991/>

- Skolinspektionen (2010). *Arbetar skolor systematiskt för att förbättra elevernas kunskapsutveckling?* Kvalitetsgranskning. Rapport 2010:10
<http://www.skolinspektionen.se/Documents/Kvalitetsgranskning/uppfoljning-utvardering-kunskapsutveckling/slutrapport-systematiskt-arbete.pdf?epslanguage=sv>
- Skolinspektionen (2010) *Rätten till kunskap*. Kvalitetsgranskning. Rapport 2010:14
<http://www.skolinspektionen.se/Documents/Kvalitetsgranskning/skolors-kompensatoriska/kvalgr-komp-slutrapport.pdf?epslanguage=sv>
- Skolinspektionen (2010) *Rektors ledarskap*. Kvalitetsgranskning. Rapport 2010:15
<http://www.skolinspektionen.se/Documents/Kvalitetsgranskning/rektor/kvalgr-rektor-slutrapport.pdf?epslanguage=sv>
- Svenska Dagbladet http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/svart-for-larare-att-utvecklas_4562887.svd
- Vetenskap och allmänhet. *Lärares inställning till vetenskap och forskningsbaserad kunskap - en översikt av några svenska forskningsrapporter - några goda exempel på mötesplatser*. VA-rapport 2004:
http://www.va.se/downloads/varapport2004_2.pdf

7| Bilagor

7.1| Intervjumall

Frågeområden	Mer konkreta frågor
Målet med satsningen	➤ Vad har målet med satsningen varit, känner du till vad du förväntats lära dig?
Delaktighet i skolutveckling	➤ Har dina erfarenheter tagits tillvara?➤ Har satsningen inneburit ett större utbyte av erfarenheter?➤ Har skilda perspektiv tillåtits komma upp till ytan? (konflikt – konsensus).
Resultatet av satsningen	➤ Har satsningen inneburit någonting personligen?➤ Har satsningen inneburit någon kunskapsutveckling➤ Har du reflekterat mer över din egen praktik?➤ Har utbildningen/satsningen inneburit en mer gemensam kunskapsbas?➤ Har yrkesspråk utvecklats/ förändrats?➤ Har satsningen haft någon forskningsanknytning?➤ Har satsningen påverkat din praktik/undervisning Ge exempel, gjort annorlunda?
Organisation	➤ Har det fungerat rent praktiskt att ta del av satsningen?➤ Hur upplever du handledarens funktion?➤ Har det funnits utvärdering/ återkoppling? ➤ Hur upplever du rektorns engagemang, har ledningen varit pådrivande?
Framtid	➤ Hur ser du på satsningens möjlighet att ge långsiktig och varaktig förbättring?➤ Tror du att projektet med tiden utvecklas till att bli ett naturligt inslag i den dagliga verksamheten?➤ Spridning – tror du att det ni lärt får spridning på skolan?

7.2| Webbenkät i separat bilaga

Se separat bilaga i Pdf.

Rapporter>> Snabbrapport Utvärdering Läsa Skriva Räkna

Lista
respondenter

Kopiera till e-
rapport

Exportera resultat till
Excel

Skapa ett
filter

Nya Rapportdelen (test version endast)

Namnet på undersökningen **Utvärdering Läsa Skriva Räkna skarp version**
Den som skapade undersökningen **mats.widigson@educ.goteborg.se**
Undersökningen skapad **2010-04-01 17:23:38**
Antalet respondenter **42**
Svarstid **2010-05-16 15:38:44**

Ordered by answers

1. Om du ser 10 år tillbaka i tiden, hur anser du att barnens kunskaper vad gäller att läsa, skriva och räkna har förändrats?

Personer som har svarat på frågan: 38

	Förbättrats kraftigt (Värde: 1)	Förbättrats något (Värde: 2)	Är idag ungefär som då (Värde: 3)	Försämrats något (Värde: 4)	Försämrats kraftigt (Värde: 5)
Läsa (Medelvärde: 3,057; Sammanlagt: 35)	2,9% 1	28,6% 10	31,4% 11	34,3% 12	2,9% 1
Skriva (Medelvärde: 3,121; Sammanlagt: 33)	6,1% 2	27,3% 9	27,3% 9	27,3% 9	12,1% 4
Räkna (Medelvärde: 3,222; Sammanlagt: 36)	2,8% 1	25% 9	27,8% 10	36,1% 13	8,3% 3
Medelvärde: 3,135; Sammanlagt: 104	3,8% 4	26,9% 28	28,8% 30	32,7% 34	7,7% 8

2. Möjlighet till kommentar

1. Undervisade ej i ma för 10 år sedan, och kan därför inte besvara frågan. (28167687)
2. Har inte jobbat som lärare så länge som 10 år, och känner inte att jag kan ge ett rättvist svar på frågan. (28167690)
3. Andelen elever med annat modersmål har ökat kraftigt (28167710)
4. Skolan har utvecklats i att tydligare uttrycka kunskapsmål vid utvecklingssamtal och IUP vilket gör att många "gråzon" elever upptäcks. I samtal med Åk 6-9 kollegor med mångårig erfarenhet också så intygar dessa mina markerade kryss. (28167708)
5. Kan ej se tio år tillbaka i tiden då jag inte jobbat som lärare så länge än. Jag tror att kunskaperna försämrats (det syns ju i alla undersökningar) men också förändrats, textbegreppet är förändrat och utvidgat. Barn rör sig i andra textvärldar på ett annat sätt. (28167719)
6. Jag kan bara se det på mina egna elever. (28167704)
7. Det gäller speciellt läsförståelsen (28167737)
8. Har dock bara jobbat som lärare i drygt 7 år. Undervisar inte i svenska (28167723)
9. De har andra kunskaper idag så det är svårt att jämföra helt. Att arbeta på datorn förändrar arbetssätt och möjligheter till ett annat skrivande tex (28167701)
10. Har ej varit lärare i 10 år (28167686)
11. Mina svar gäller det mångkulturella område jag arbetar i och förklaringarna är uppenbara (fler nyanlända elever, felr som saknar skölbakgrund, fler traumatiserade etc). I övrigt anser jag (utan att ha vetenskapligt prövat!) att elevernas kunskaper förändrats; grammatiska kunskaper synes sämre, men den kreativa användningen av språket tror har utvecklats väsentligt, för att nämna något. (28167721)
12. Jag har inga belägg. Det är mer en känsla. Jag har själv arbetat i ca 10 år och tycker själv att jag är en bättre lärare nu än då och därför tycker jag också att jag ser i mina elever att deras kunskaper har förbättrats något. (28167693)
13. Har inte arbetat som lärare i tio år. (28167718)
14. Bygger end. på mina uppfattningar som lärare sedan 7 år. (28167683)
15. Mycket svårt att avgöra, beror det på ändrat elevunderlag, barn med annat modersmål, byte av arbetsplats och stadsdel??? (28167711)
16. Eleverna har nu också delvis andra läs och skriv färdigheter. De sms:ar, chattar, spelar dataspel etc. Jag har en känsla av att de är bättre på att prata och resonera matte idag men lite sämre på huvudräkning. (28167697)
17. I det område jag arbetar i har nästan alla barn ett annat modersmål än svenska. Deras utv. i läsa skriva räkna hänger mycket ihop med barnens nivå i svenska. (28167730)
18. Tycker jämförelsen är lite svår att göra då jag under de här åren inte haft samma ålder på elever, utan varit några år på "mellan", några år på "låg". Jag tycker att svenska barn är duktiga. De är framåt, medvetna om varför de går i skolan, vetgiriga och ambitiösa. De är antagligen bättre på vissa delar och sämre på vissa delar än för 10 år sedan i alla ämnen ovan. (28167714)
19. Lite svårt att svara. T ex innehåller "läsning" många moment. Avkodning är en sak och läsförståelse något annat. (28167705)
20. Svårt att svara generellt på frågan, jobbat på en skola under perioden som dränerats på "dragare" pga friskolor+ökning av andelen elever med invandrarbakgrund. Tar tid att anpassa sig till nytt elevunderlag. (28167722)

Satsningens betydelse för lärare och elever

3. Hur givande för lärarna bedömer du att satsningen varit som helhet?

Personer som har svarat på frågan: 41 (Medelvärde: 1,3)

(3.1) Mkt givande		68,3%	28
(3.2) Ganska givande		34,1%	14
(3.3) Gav varken mkt eller lite		0%	0
(3.4) Gav ganska lite		0%	0
(3.5) Gav ingenting		0%	0

4. Hur givande för lärarna bedömer du att satsningens delar varit?

Personer som har svarat på frågan: 42

	Mkt givande (Värde: 1)	Ganska givande (Värde: 2)	Gav inte så mycket (Värde: 3)	Gav ingenting (Värde: 4)	Ej tagit del av (Värde: 5)
Satsningen på IKT (Medelvärde: 2,95; Sammanlagt: 40)	12,5% 5	40% 16	17,5% 7	0% 0	30% 12
Satsningen på Läs och Skriv (Medelvärde: 1,75; Sammanlagt: 40)	62,5% 25	25% 10	0% 0	0% 0	12,5% 5
Satsningen på Räkna (Medelvärde: 2,19; Sammanlagt: 42)	54,8% 23	19% 8	2,4% 1	0% 0	23,8% 10
Fortbildningen v44 (Medelvärde: 1,167; Sammanlagt: 42)	90,5% 38	7,1% 3	0% 0	0% 0	2,4% 1
De handledarledda samtalen i lärlag (Medelvärde: 1,452; Sammanlagt: 42)	64,3% 27	31% 13	2,4% 1	0% 0	2,4% 1
Inköp av litteratur etc. (Medelvärde: 1,659; Sammanlagt: 41)	51,2% 21	41,5% 17	2,4% 1	0% 0	4,9% 2
Medelvärde: 1,854; Sammanlagt: 247	56,3% 139	27,1% 67	4% 10	0% 0	12,6% 31

5. I vilken grad bedömer du att satsningen inneburit att lärarnas sätt att undervisa förändrats?

Personer som har svarat på frågan: 41 (Medelvärde: 3,8)

(5.1) Ingen förändring		0%	0
(5.2) Ganska liten förändring		0%	0
(5.3) Varken liten/stor förändring		31,7%	13
(5.4) Ganska stor förändring		65,9%	27
(5.5) Stor förändring		7,3%	3

6. I vilken grad har projektet bidragit till en gemensam kunskapsbas för lärare?

Personer som har svarat på frågan: 41 (Medelvärde: 2)

(6.1) Mkt hög grad		14,6%	6
(6.2) Hög grad		65,9%	27
(6.3) Varken hög/låg grad		19,5%	8
(6.4) Låg grad		0%	0
(6.5) Mkt låg grad		0%	0

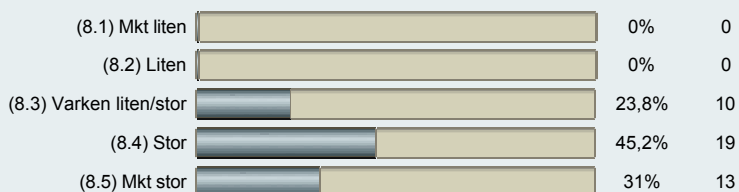
7. I vilken grad har projektet bidragit till ett gemensamt yrkesspråk för lärare?

Personer som har svarat på frågan: 41 (Medelvärde: 2,2)

(7.1) Mkt hög grad		9,8%	4
(7.2) Hög grad		56,1%	23
(7.3) Varken hög/låg grad		34,1%	14
(7.4) Låg grad		0%	0
(7.5) Mkt låg grad		0%	0

8. Hur mycket forskningsanknytning har satsningen haft?

Personer som har svarat på frågan: 42 (Medelvärde: 4,1)

9. Har lärarnas ålder och/eller utbildningsbakgrund (Låg-mellanstadielärar examen eller 1 - 7) påverkat inställningen till satsningen?

Personer som har svarat på frågan: 42 (Medelvärde: 1,9)

10. Om ja på fråga 9, kommentera på vilket sätt?

1. Min känsla är att de mer erfarna lärarna i början var mer skeptiska. I slutändan var det ingen skillnad som jag upplevde det. (28167690)

2. Risken att de som bara har några år kvar att arbeta faller in i det som de gjort tidigare och käns trygg. De som ej har ma i sin utb. 1-7 men ändå undervisar i ma har satsningen stor betydelse för (28167710)

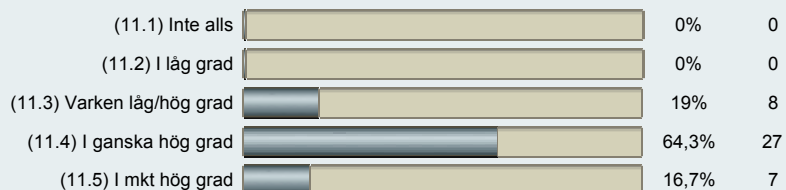
3. I min stadsel har vi ett dilemma då vi har många 1-7 utbildade Sv/So lärare som undervisar i åk 1-5 men i alla ämnen inkl. Ma/No. (28167708)

4. En del äldre har haft kommentarer i stil med att det är för sent för dem nu, jasså nu är det på tiden (lite bittert) (28167723)

5. Många äldre lärare tyckte att det inte behövdes någon förändring dvs de ville fortsätta på sitt gamla sätt att undervisa, tryggt med matteboken. (28167703)

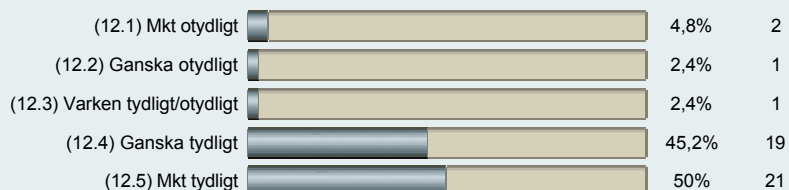
11. Anser du att satsningen bidrar till ökad måluppfyllelse och kunskap hos eleverna?

Personer som har svarat på frågan: 42 (Medelvärde: 4)

12. Hur tydligt har målet med satsningen varit?

Personer som har svarat på frågan: 42 (Medelvärde: 4,3)

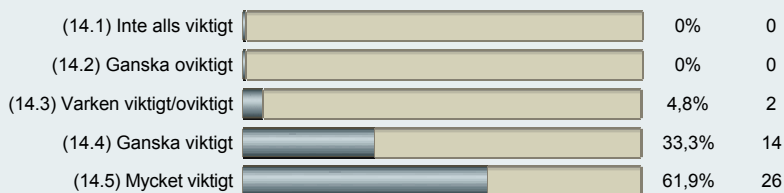
13. Möjlighet till kommentar om satsningens mål, resultat och betydelse för lärare och elever

1. Svårt att göra en rimlig bedömning, då det känns som om lärarna nu är i startgropparna. Jag tror att det kommer dröja ett tag innan vi får konkreta resultat. (28167687) 🗨️
2. Hela debatten i media, skriftliga omdömen och den här satsningen tillsammans har satt fokus på uppdraget. (28167724) 🗨️
3. Det är en lång process så det är kanske svårt att se omedelbara resultat. Lärarna tycker att satsningen är betydelsefull och viktig (28167710) 🗨️
4. Det har inte gått så lång tid än så det är tidigt att säga något om ökad måluppfyllelse än. Det är svårt att veta hur förändringen av undervisningen ser ut i klassrummet. Svårt att veta om gemensam kunskapsbas för lärare kommer att leva kvar på sikt. (28167729) 🗨️
5. Det är svårt att bedöma hur det påverkar måluppfyllelsen för eleverna. Lärarna har ju "precis nu" haft sina lärsamtal och är väldigt entusiastiska. Det tar ju lite tid innan man mäter hur det påverkar elevernas resultat. (28167684) 🗨️
6. Däremot har förvirringen varit stor hos en del rektorer. (28167719) 🗨️
7. För tidigt ännu att avgöra om det skett någon ökad måluppfyllelse (28167737) 🗨️
8. Det handlar om långsiktighet. Denna satsning är ju bara början på något. För att det ska bli resultat krävs ett segt långsiktigt arbete. Viktigt är att lärare känner- upplever att de utvecklas och att utmaningarna och problemen kan leda till fruktbara pedagogiska samtal. (28167728) 🗨️
9. Tack vare Center för skolutvecklings stora satsning på handledare så har satsningen haft mkt tydliga mål som uppfyllts över förväntan! (28167701) 🗨️
10. Jag tror att handledningstillfällena har bidragit till att viktiga områden i undervisningen har kommit i fokus; lust att lära, uppmuntra ett aktivt förhållningssätt hos eleverna, tid för analyser, dokumentation, bedömning, strävansmålen, metoddiskussioner och -utveckling. MEN! Lärarna behöver TID för reflektion även när satsningen är slut. (28167721) 🗨️
11. Tydligt för mig/involverade lärare/andra intressenter? (28167683) 🗨️
12. Helt hopplöst att svara på om det har skett förändring elelr inte Vilja till förändring, diskussion och utveckling finns i HÖG grad men vad som händer i klassrummen...??? (28167711) 🗨️
13. Vi har precis haft våra lärsamtal under våren och kommer att fortsätta i höst. Jag är övertygad om att lärare blir mer medvetna och får lärdomar men jag ser det som en process över tid. (28167730) 🗨️
14. Satsningen har inte nått ända fram ännu, eftersom alla lärare ännu inte har samma bas. På min skola har hälften av 1-3-lärarna fortbildats i läsa och hälften i räkna. Nästa omgång byter vi. Sedan har alla samma utgångspunkt, och DÅ tror jag (hoppas jag) att det kommer att hända grejer! (28167714) 🗨️
15. Förändring får vi nog förhoppningsvis se längre fram, tar tid. Jag tror att satsningen är av mycket stor betydelse att få tid att sitta ner och bara prata mål och väg till mål och hur när vi målen, starta ett samtal med arbetskamrater har varit så mycket värt. Förhoppningsvis leder detta vidare till, en bättre måluppfyllelse för våra elever. (28167722) 🗨️

Handledarroll och organisation

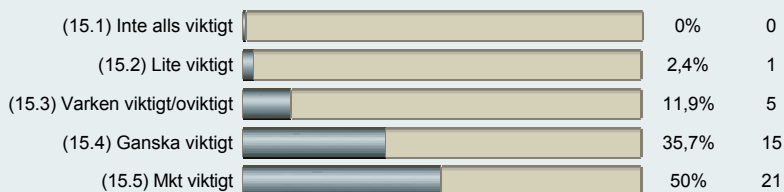
14. Hur viktigt har handledaruppdraget varit för dig professionellt?

Personer som har svarat på frågan: 42 (Medelvärde: 4,6)

15. Hur viktigt har handledaruppdraget varit för dig på ett personligt plan?

Personer som har svarat på frågan: 42 (Medelvärde: 4,3)

16. Upplever du att du har kunnat påverka satsningens utformning?

Personer som har svarat på frågan: 42

	I mkt låg grad (Värde: 1)	I låg grad (Värde: 2)	Varken i hög/låg grad (Värde: 3)	I hög grad (Värde: 4)	I mkt hög grad (Värde: 5)
Gentemot Cfs (Medelvärde: 3,605; Sammanlagt: 43)	2,3% 1	7% 3	37,2% 16	34,9% 15	18,6% 8
Gentemot Rektorer (Medelvärde: 3,643; Sammanlagt: 42)	2,4% 1	16,7% 7	19% 8	38,1% 16	23,8% 10
Gentemot Lärlag (Medelvärde: 4,286; Sammanlagt: 42)	0% 0	2,4% 1	4,8% 2	54,8% 23	38,1% 16
Medelvärde: 3,843; Sammanlagt: 127	1,6% 2	8,7% 11	20,5% 26	42,5% 54	26,8% 34

17. I vilken grad har du fått stöd i din handledarroll?

Personer som har svarat på frågan: 42

	I mkt låg grad (Värde: 1)	I låg grad (Värde: 2)	Varken låg/hög grad (Värde: 3)	I ganska hög grad (Värde: 4)	I mkt hög grad (Värde: 5)
Från Cfs (Medelvärde: 4,524; Sammanlagt: 42)	0% 0	0% 0	7,1% 3	33,3% 14	59,5% 25
Från andra handledare (Medelvärde: 4,214; Sammanlagt: 42)	0% 0	0% 0	7,1% 3	64,3% 27	28,6% 12
Från lärlag (Medelvärde: 3,814; Sammanlagt: 43)	2,3% 1	7% 3	18,6% 8	51,2% 22	20,9% 9
Från rektor (Medelvärde: 2,738; Sammanlagt: 42)	19% 8	11,9% 5	52,4% 22	9,5% 4	7,1% 3
Medelvärde: 3,822; Sammanlagt: 169	5,3% 9	4,7% 8	21,3% 36	39,6% 67	29% 49

18. Hur tycker du att olika aktörer har skött satsningen organisatoriskt?

Personer som har svarat på frågan: 41

	Mkt dåligt (Värde: 1)	Ganska dåligt (Värde: 2)	Varken bra/dåligt (Värde: 3)	Ganska bra (Värde: 4)	Mkt bra (Värde: 5)
Cfs (Medelvärde: 4,707; Sammanlagt: 41)	0% 0	0% 0	2,4% 1	24,4% 10	73,2% 30
Rektor (Medelvärde: 2,791; Sammanlagt: 43)	4,7% 2	37,2% 16	39,5% 17	11,6% 5	7% 3
Medelvärde: 3,726; Sammanlagt: 84	2,4% 2	19% 16	21,4% 18	17,9% 15	39,3% 33

19. Hur ser du på rektors roll i satsningen?

Personer som har svarat på frågan: 42

	I mkt hög grad (Värde: 1)	I hög grad (Värde: 2)	Varken i hög/låg grad (Värde: 3)	I låg grad (Värde: 4)	I mkt låg grad (Värde: 5)
Gett legitimitet till handledare och uppdrag (Medelvärde: 2,778; Sammanlagt: 45)	13,3% 6	22,2% 10	42,2% 19	17,8% 8	4,4% 2
Varit engagerad och pådrivande (Medelvärde: 3,511; Sammanlagt: 45)	2,2% 1	17,8% 8	28,9% 13	28,9% 13	22,2% 10
Medelvärde: 3,144; Sammanlagt: 90	7,8% 7	20% 18	35,6% 32	23,3% 21	13,3% 12

20. För att fungera bra som handledare, hur viktigt var följande för dig?

Personer som har svarat på frågan: 42

	Inte alls viktigt (Värde: 1)	Ganska oviktigt (Värde: 2)	Varken viktigt eller oviktigt (Värde: 3)	Ganska viktigt (Värde: 4)	Mkt viktigt (Värde: 5)
Handledarutbildningen på Cfs (Medelvärde: 4,667; Sammanlagt: 42)	0%	0%	4,8%	23,8%	71,4%
Samtal med de andra handledarna (Medelvärde: 4,643; Sammanlagt: 42)	0	0	2	10	30
Fortbildningen vecka 44 (Medelvärde: 4,619; Sammanlagt: 42)	0%	0%	0%	35,7%	64,3%
Rektorns engagemang (Medelvärde: 4; Sammanlagt: 42)	0	0	0	15	27
Lärlagets engagemang (Medelvärde: 4,643; Sammanlagt: 42)	2,4%	0%	2,4%	23,8%	71,4%
	1	0	1	10	30
Medelvärde: 4,514; Sammanlagt: 210	0%	2,4%	31%	31%	35,7%
	0	1	13	13	15
	0%	0%	2,4%	31%	66,7%
	0	0	1	13	28
	0,5%	0,5%	8,1%	29%	61,9%
	1	1	17	61	130

21. Har handledarutbildningen varit tillräcklig och motsvarat de krav som uppdraget ställt?

Personer som har svarat på frågan: 42 (Medelvärde: 3)

(21.1) Inte alls tillräcklig		0%	0
(21.2) Inte tillräcklig		11,9%	5
(21.3) Varit lagom		83,3%	35
(21.4) Givits för mkt tid		2,4%	1
(21.5) Givits mkt för mkt tid		2,4%	1

22. Har nedsättning i tjänst varit tillräcklig?

Personer som har svarat på frågan: 42 (Medelvärde: 2,8)

(22.1) Mkt för liten		2,4%	1
(22.2) För liten		16,7%	7
(22.3) Rimlig		78,6%	33
(22.4) För stor		2,4%	1
(22.5) Mkt för stor		0%	0

23. Var vill du helst att de lärare du handleder kommer från?

Personer som har svarat på frågan: 41 (Medelvärde: 2,7)

(23.1) Egna skolan		9,8%	4
(23.2) Annan skola		9,8%	4
(23.3) Spelar ingen roll		80,5%	33

24. Möjlighet till kommentar om förutsättningar för handledare

1. Rektor är en viktig person, om organisationen utgår från att ämnesutveckling är prioriterat framför annan verksamhet, blir också utvecklingen möjlig. (28167724)
2. Fråga 19. jag har haft handledning på sju olika skolor och det har varit skillnad på olika rektorers engagemang. Där av två kryss på svaret (28167684)
3. Det har varit svårt att ha ansvar för sin egen klass samtidigt med det andra uppdraget. Jag har känt mig stressad och otillräcklig åt två håll samtidigt som jag också utvecklats mycket i min yrkesroll. (28167719)
4. Ger möjlighet att tillsammans hitta former och fördjupa arbetet i den egna skolan. Det pedagogiska samtalet hålls levande. (28167728)
5. Ett stort område med många skolor och många deltagare kräver mkt administration som tar tid. Rektorerna tar inte till sig informationen. Jag lägger ner mer tid än andra områden som har färre deltagare fast vi har samma nedsättning i tid. (28167701)
6. Det har fungerat mkt bra på de skolorna där rektorerna har varit tydliga och hade avsatt tid för lärledning. (28167703)
7. Jag hade velat ha ett större stöd av rektor, men de har inte varit särskilt insatta och därmed inte tillfört så mycket. Jag har känt mig "bortglömd". Givetvis är det också mitt eget fel - jag är nog inte tillräckligt drivande. (28167688)
8. Koppling t. fråga 20 som var felformulerad. Rektorns engagemang är mkt viktig. Men det var inte min. (28167683)
9. Rektor har inte varit medveten om satsningen och hur den gått till överhuvudtaget förrän nu efteråt. Skolchef lite mer insatt (28167711)
10. Då jag inte haft någon nedsättning i tjänst , endast under senare tid har det för mig varit mycket tidskrävande. (28167730)
11. Jag hoppade av handledaruppdraget då förutsättningarna för mig inte fungerade. Jag hade redan nedsättning i min tjänst (tjänstledig 1 dag i veckan) och det fungerade inte för min klass att jag tog bort mer tid. Detta ledde till en lösning där jag fick lite mer betalt, men ingen nedsättning. Det blev inte bra. (28167714)
12. Rektorn har nog sett det som något som hon lämnat över ansvaret för och inte behöver ta någon större del av. (28167722)

Framtid

25. Hur ser du på det satsningens effekt i framtiden?

Personer som har svarat på frågan: 42

	I mycket hög grad (Värde: 1)	I hög grad (Värde: 2)	Varken i hög/låg grad (Värde: 3)	I låg grad (Värde: 4)	I mkt låg grad (Värde: 5)
Ger spridning på skolan (Medelvärde: 1,952; Sammanlagt: 42)	19% 8	66,7% 28	14,3% 6	0% 0	0% 0
Ger långsiktig och varaktig förbättring (Medelvärde: 2,047; Sammanlagt: 43)	20,9% 9	58,1% 25	16,3% 7	4,7% 2	0% 0
Medelvärde: 2; Sammanlagt: 85	20% 17	62,4% 53	15,3% 13	2,4% 2	0% 0

26. Hur ser du på hur fortsatt satsning på Läsa Skriva Räkna skall organiseras?

Personer som har svarat på frågan: 42

	Mkt viktigt (Värde: 1)	Viktigt (Värde: 2)	Varken viktigt/oviktigt (Värde: 3)	Ganska oviktigt (Värde: 4)	Mkt oviktigt (Värde: 5)
Nytt centralt organiserat projekt (Medelvärde: 1,405; Sammanlagt: 42)	64,3% 27	31% 13	4,8% 2	0% 0	0% 0
Arbete på stadsdelsnivå (Medelvärde: 1,429; Sammanlagt: 42)	66,7% 28	23,8% 10	9,5% 4	0% 0	0% 0
Organiserat utifrån respektive skola (Medelvärde: 1,738; Sammanlagt: 42)	54,8% 23	21,4% 9	19% 8	4,8% 2	0% 0
Medelvärde: 1,524; Sammanlagt: 126	61,9% 78	25,4% 32	11,1% 14	1,6% 2	0% 0

27. Vad är viktigt för att satsningen skall ge effekt även i framtiden?

1. Kontinuitet, att lärare får möjlighet till ämnesträffar och fortbildning i ämnet, även fortsättningsvis. (28167687)
2. Pedagoger behöver få tid att sitta och diskutera sina uppdrag och ämnen. (28167709)
3. Långsiktighet, att uppdraget finns kvar hos utvecklarna och att skolcheferna avsätter tillräckligt med pengar för att lärarna ska få fortsatt inspiration och tid att ägna sig åt utveckling av undervisningen. (28167724)
4. Utrymme för pedagogerna i den dagliga verksamheten att träffas för pedagogiska samtal, exempelvis ämneskonferenser. Samtal kring hur vi jobbar för att nå de nya målen, kunskapskraven. (28167690)
5. Tid ges till lärlagsledare/matte-svenskautvecklare så att påbörjad process kan fortsätta med regelbundna träffar/ pedagogiska lärande samtal . Viktigt för att mål och bedömning! (28167710)
6. Att de pedagogiskasamtalen som lärledningen ger, får fortsätta att prioriteras och att de läggs på tid när lärarna orkar. (28167684)
7. Som med allt annat behöver denna satsning fortsätta för på så vis implementeras i organisationen annars är risken att det blir en dagslända och så kommer något annat som anses mer viktigt. Vi har även startat ett samarbete i ämnestvårgrupper åk 2-9 i matematik där vi ser att värdefulla broar byggs. (28167708)
8. Ett kontrollorgan som ser över att varje rektor uppfyller sin uppgift så att projektpengarna används till utbildning och läromedel. Har erfarenhet av att skolan missat utbildare på räknasatsningen samt på utbildningssidan, mycket tråkigt. (28167700)
9. Att utvecklarna får tid för detta arbete. (28167734)
10. Forsatt satsning är jätte viktig tror jag. Risk att allt rinner ut i sanden med alla nedskärningar mm som görs. Det är lätt att många tappar sugen i den verklighet vi lärare lever i just nu. (28167719)
11. Att det ges möjlighet till en fortsättning. Egentligen är det viktigt att satsningen ska kunna stå på egna ben men risken är stor att det inte kommer att fungera i stadsdelar med dålig ekonomi. (28167704)
12. Att man får igång lärledande samtal naturligt ute på skolorna. Att tid i kalendarier avsätts för ämnesfördjupning och någon t ex arbetsledaren för arbetslaget, eller annan lämplig person, (28167737)
13. Kontinuerlig uppföljning med inspirationsträffar och fortbildning se vecka 44 (28167717)
14. Jag tror att det på varje skola behövs en läsochskrivutvecklare som tillsammans med lärarna har mandat att driva utveckling. Dessa utvecklare behöver i sin tur stöd i stadsdelen och Cfs i form av samtal och kompetensutveckling. Men det är i den enskilda skolan skolutvecklingen sker. Eftersom jag handlett på olika skolor är svaren olika beroende på vilken skola handledningen skett. Den stora gemensamma fortbildningen med amerikanska pedagoger tror jag givit mycket stimulans och kunskap. (28167728)
15. Viktigt att det är ett centralt organiserat projekt eftersom det i vår stadsdel är kaotiskt just nu, skolor läggs ned, rektorer byts ut, utvecklingsledare saknas. det är risk för att fortsättningen på det som byggts upp under de här tre åren prioriteras bort när skolledningen har fullt upp med att lösa akuta problem. (28167725)
16. Att pedagogiska träffar med ämneskunniga ledare flera gånger/termin blir obligatoriska på alla skolor . Fortbildningsdagar som arrangeras centralt i Göteborg som skolorna har möjlighet att utan kostnad skicka deltagare till. (28167701)
17. Forsatt arbete framför allt på de egna enheterna. Svårt att få samsyn i stadsdelen.. Forsatt arbete med cfs är mycket viktigt!!! (28167713)
18. Att lärarna får tid för lärledning samt att handledarna fortsätter med nedsättning i sin tjänst för att kunna utveckla och driva vidare och t.om ge en viss stöd i klassrummet också. (28167703)
19. Jag tror att det är viktigt att dessa frågor lyfts gemensamt men att utformningen kan varieras utifrån enskilda skolors och arbetslags behov. Dessutom borde ju alla lärare täckas in i satsningen (i de skolor där lärarna följer eleverna från åk 1-6 behövt.ex en omgång till); också lärare som undervisar åk 4-9 borde få ta del av läsa skriva satsningen. Önskemål om fördjupning vad gäller vissa moment finns. (28167721)
20. Att vi fortsätter med pedagogiska diskussioner i olika ämnen. En förutsättning är att detta prioriteras, att rektor tycker det är viktigt och visar detta genom att se till att tid och möjlighet finns. (28167688)
21. På något sätt behöver diskussionen fortsätta, lärare emellan. Tid måste avsättas för den här typen av samtal. Det som har framkommit mycket under samtalen är också att lärare behöver "öronmärkt tid för ren lektionsplanering" Det är så många andra arbetsuppgifter/måsten, som trängt sig på och som tar av den tid som vi behöver till att planera intressant och givande undervisning för våra elever. (28167693)
22. Det är viktigt med inspirationsdagar för alla lärare samt för läs- och skrivutvecklare för att kunna föra arbetet framåt på skolorna. Utbildningar i v.44 är också viktigt. Det är också mycket viktigt att få med rektorerna, få dem att förstå vikten av fortsätta denna satsning även om det inte finns statliga pengar. (28167718)
23. Att man lokalt i SDN, rektorer ser vinsten i detta arbetssätt. (28167683)
24. Framtiden beror på vad som händer efter satsningen händer inget mer så händer inte heller något i klassrummen. Viljan och intresset som nu finns måste fångas upp och lyftas av stadsdelen och skolan annars är vi tillbaka på ruta ett väldigt snart. (28167711)
25. Att vi i arbetslagen får avsatt tid att kunna fortsätta och ha pedagogiska samtal om läsa skriva räkna. (28167730)
26. Tid för pedagogiska lärsamtal i arbetslaget! (28167692)
27. Uppföljning. Att lärarlagerna på skolan har samma bas och sedan gör samtal kring fortsatt utveckling till en stående punkt på t.ex. ae-träffar. (28167714)
28. Inte släppa taget! Kontinuitet. Avsatt tid för deltagarna i stadsdelarnas handledningsgrupper. (28167705)
29. Det är lika viktigt att vi har samma grund att stå på lika viktigt är att vi kan anpassa satsningen utifrån den skola och stadsdel vi arbetar på och i. (28167722)

Din bakgrund

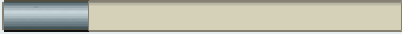
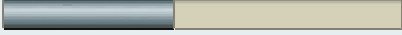
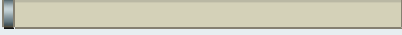
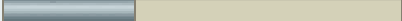
28. Har du tidigare haft roll som utvecklare i stadsdelen?

Personer som har svarat på frågan: 42 (Medelvärde: 1,5)

(28.1) Ja		54,8%	23
(28.2) Nej		45,2%	19

29. Vilken utbildning har du?

Personer som har svarat på frågan: 42 (Medelvärde: 3)

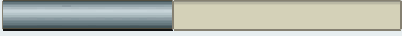
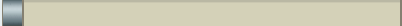
(29.1) Lågstadielärarexamen		23,8%	10
(29.2) Mellanstadielärarexamen		21,4%	9
(29.3) 1 - 7 lärarexamen		42,9%	18
(29.4) 4 - 9 lärarexamen		2,4%	1
(29.5) Annan		33,3%	14

_Fråga [29.5] (Vilken utbildning har du?. Annan)

- 1-5 lärarexamen (28167730)
- ämnesläraresamen (28167722)
- förskollärare med vidareutbildning, behörig att undervisa i år 1-3 (28167688)
- Förskollärarexamen + lärarexamen (28167718)
- Har läst till flera kurser efteråt. (28167719)
- Högstadielärare med utländsk examen och behörighet som 1-7 lärare i Sverige (28167703)
- Ja (28167705)
- Kulturvetarlinjen (28167721)
- Lärare för yngre åldrar sv/ma/no (28167713)
- Montessorilärarna utbildning år F-6, rektorsutbildning (28167684)
- spec ped (28167724)
- Speciallärarexamen (28167737)
- specialpedagogikkurser (28167708)
- Sv2 40p (28167732)

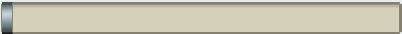

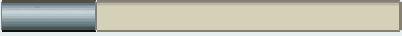
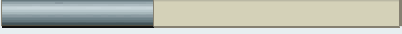
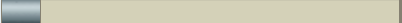
30. Vad är du handledare i?

Personer som har svarat på frågan: 42 (Medelvärde: 1,5)

(30.1) Matematik		52,4%	22
(30.2) Svenska		42,9%	18
(30.3) Båda		4,8%	2

31. Ålder

Personer som har svarat på frågan: 42 (Medelvärde: 3,3)

(31.1) Under 30år		2,4%	1
(31.2) 30-40 år		26,2%	11
(31.3) 40-50 år		23,8%	10
(31.4) 50-60år		38,1%	16
(31.5) Över 60år		9,5%	4

32. Kommentera gärna om det är något vi inte frågat om

- Det har varit en fantastisk ämnesfortbildning, mycket litteratur från NCM och många bra föreläsare. Jag har en gedigen kunskap, som jag gärna delar med mig av. (28167724)
- har studerat allmän didaktik, svenskdidaktik, barnlitteratur, litteraturvetenskap etc (28167728)
- Den bästa fortbildningen som jag någonsin varit en del av! (28167701)
- Vill bara betona att det är mycket viktigt att uppdragen är tydliga för alla, att det frigörs tid och att handledare fortsätter med egen fortbildning och träffarna. (28167703)
- Har inte arbetat som läs- och skrivutvecklare utan endast som handledare. (28167721)
- Lärare som deltagit i handledargruppen tycker alla att det har varit en jättebra satsning och som är ett bra stöd i vardagen. (28167722)